

สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กรมพัฒนาที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินต่ำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

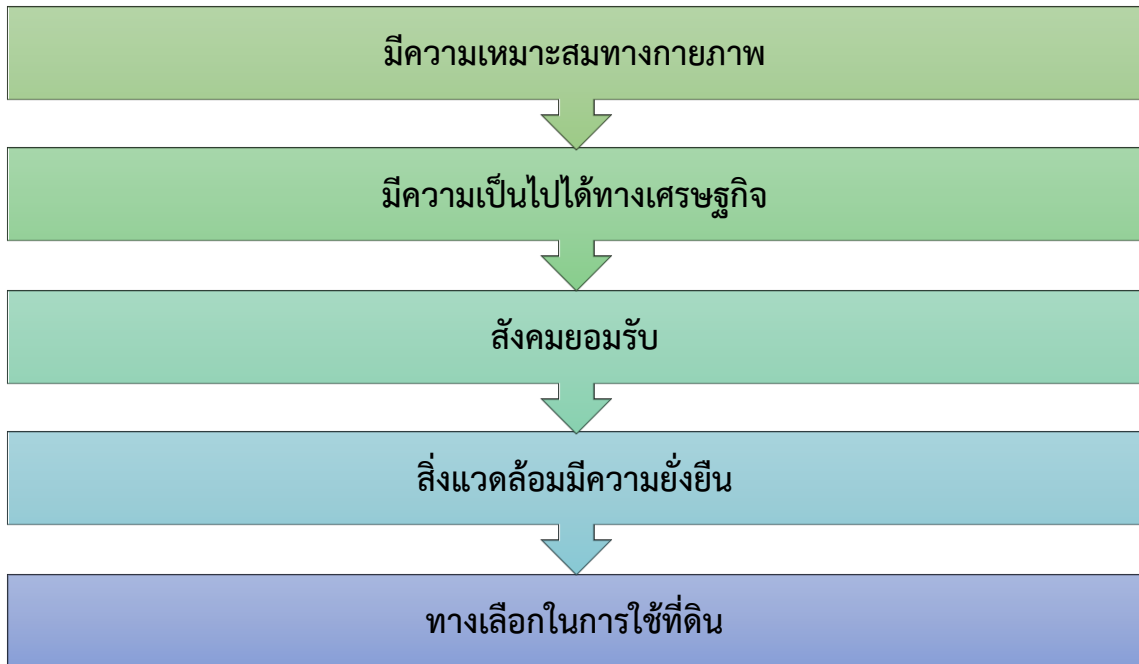
สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม
กรมพัฒนาที่ดิน

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
2564

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญตาราง	ง
สารบัญรูป	จ
บทที่ 1 บทนำ	1-1
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-1
1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-1
1.5 นิยามศัพท์	1-2
1.6 คำสำคัญ	1-4
บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป	2-1
2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-2
2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-8
2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-11
2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-16
บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ	3-1
3.1 ทรัพยากรดิน	3-1
3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-9
บทที่ 4 กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	4-1
4.1 หลักการ	4-1
4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-7
บทที่ 5 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1
5.1 ทรัพยากรดิน	5-1
5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน	5-1
5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน	5-1

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน	6-1
6.1 ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	6-1
6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	6-2
6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	6-4
6.4 เขตการใช้ที่ดิน	6-5
6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	6-14
6.6 การจัดการความเสี่ยง	6-15
บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	7-1
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
7.2 ตัวชี้วัด	7-1
7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2563	7-1
7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	7-3
เอกสารอ้างอิง	อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2-1 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน	2-2
2-2 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา อำเภอกำแพงแสน ปี 2532-2651	2-8
2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน	2-13
2-4 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน	2-17
2-5 แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลนิลเพชร	2-20
3-1 กลุ่มชุดดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	3-1
3-2 บ่อบาดาล ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	3-11
3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	3-13
3-4 สมบัติดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	3-14
3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	3-18
5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินพื้นที่ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	5-7
6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	6-2
6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	6-12
7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565	7-4
7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	7-5
7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)	7-6

สารบัญญรูป

รูปที่	หน้า
2-1	2-3
2-2	2-4
2-3	2-5
2-4	2-9
2-5	2-10
2-6	2-16
3-3	3-8
3-4	3-10
3-5	3-12
3-6	3-15
3-7	3-16
3-8	3-19
4-1	4-2
4-2	4-2
4-3	4-3
6-1	6-13
6-2	6-14

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน 7,225 ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี 2565 ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

1.3 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.3.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564

1.3.2 สถานที่ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

1.4 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.4.1 ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(2) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(3) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

1.4.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

1.4.3 ประเมินคุณภาพที่ดิน

1.4.4 สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดินรายแปลงจากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

1.4.5 สสำรวจข้อมูลทั้ง ภายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็นรายบุคคล

1.4.6 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

1.4.7 รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

1.4.8 ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

1.4.9 นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(1) การที่สภาตำบล หรือ สภาเทศบาลนำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน 3 ปี โดยสภาเทศบาล หรือ สภาตำบล มีมติรับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณ หรือองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบซื้อเมล็ดพันธุ์พืชคลุมดิน ซึ่งปลูกโดยเกษตรกรในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(2) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขตต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(3) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล เป็นต้น

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา 4 ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, 1974)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิสัณฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขั้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, 1993)

1.5.2 ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความรวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา 4 พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขบวนการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณ วัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO 1974: 39-40)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมปฐพีวิทยา, 2551: 128)

1.5.3 การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, 1993)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, 1975)

1.5.4 การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, 1975 และ ADB, 2012)

1.5.5 “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

1.5.6 “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

1.5.7 “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปรากฏการณ์ซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

1.5.8 “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกัน รักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของ ดิน และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ ที่ดินในการเกษตรกรรม

1.6 คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

บทที่ 2 ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ประมาณ 63.63 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 39,768 ไร่ (1 ตารางกิโลเมตร เท่ากับ 625 ไร่) อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของที่ว่าการอำเภอบางเลน ระยะทางห่างประมาณ 19 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ ติดกับ ต.บัวปากท่า อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศใต้ ติดกับ ต.ไทรงาม อ.บางเลน จ.นครปฐม

ทิศตะวันออก ติดกับ อ.บัวหลวง จ.อยุธยา และ ต.ไทรน้อย จ.นนทบุรี

ทิศตะวันตก ติดกับ ต.หินมูล อ.บางเลน จ.นครปฐม

2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านบัวปากท่า

หมู่ที่ 6 บ้านกระทุ่มหลักชัย

หมู่ที่ 2 บ้านปากบึง

หมู่ที่ 7 บ้านสระพังแพลอย

หมู่ที่ 3 บ้านสามขา

หมู่ที่ 8 บ้านสระพังแพลอย

หมู่ที่ 4 บ้านคลองนิลเพชร

หมู่ที่ 9 บ้านคลองญี่ปุ่น

หมู่ที่ 5 บ้านคลองญี่ปุ่น

หมู่ที่ 10 บ้านดอนแพบ

การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 1 อำเภอ บางเลน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็นเทศบาล จำนวน 4 แห่ง

องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 แห่ง

ตารางที่ 2-1 แสดงการแบ่งเขตการปกครอง จำแนกรายตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตำบล	พื้นที่ ตร. กม.	อบต.	ทม./ตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนบ้าน
นิลเพชร	63.63	1	0	10	1,721
รวม	63.63	1	0	10	1,721

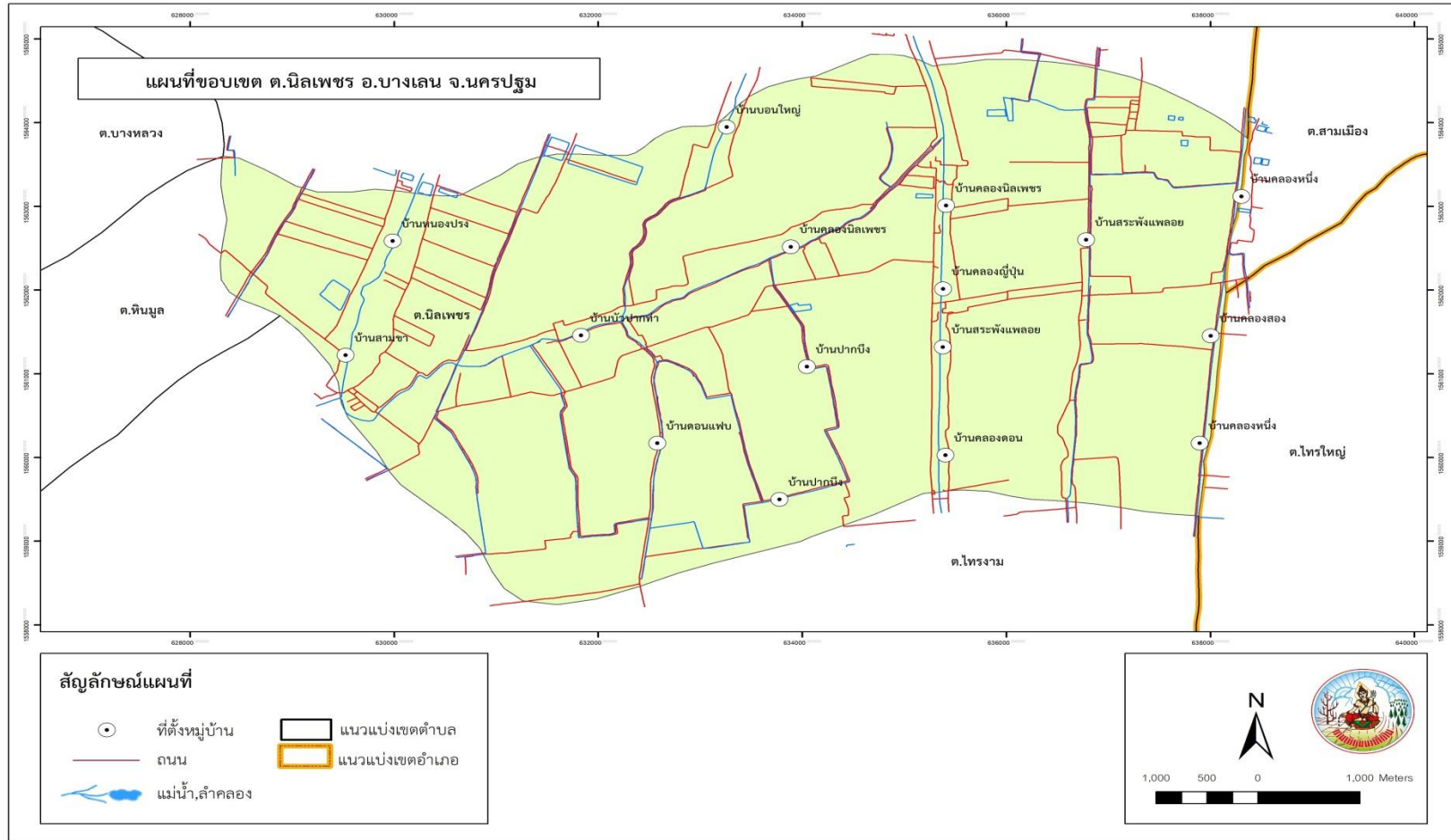
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางเลน พ.ศ.2561)

2.3 สภาพภูมิประเทศ

เป็นพื้นที่ราบภาคกลางตอนล่าง หรือที่ราบลุ่มบริเวณสามเหลี่ยมแม่น้ำท่าจีน พื้นดินค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดเทประมาณ 1-2 เมตร ระดับความสูงเฉลี่ยประมาณ 3 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ขณะน้ำทะเลขึ้นสูง สามารถหนุนขึ้นมาตามแม่น้ำท่าจีนทำให้เกิดน้ำท่วม โดยมีลักษณะบริเวณที่ราบน้ำท่วมถึง มีคันดินธรรมชาติ (Natural Levees) ปรากฏเป็นแนวสูงเพียง 1-2 เมตร เลยคันดินธรรมชาติเข้าไปเป็นที่ลุ่ม เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญ

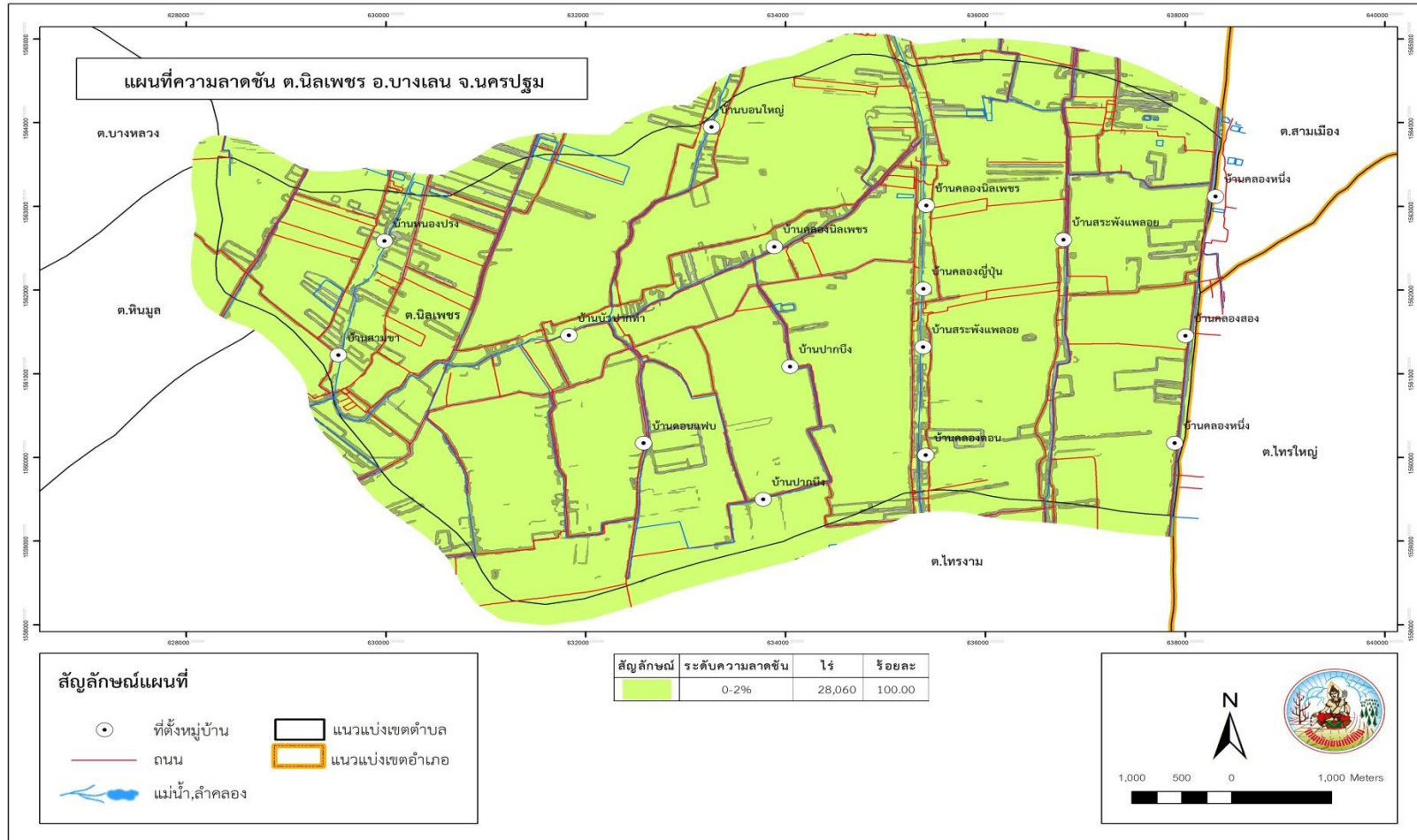
แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-1 แผนที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-2 แผนที่ความลาดชัน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-3 แผนที่ภูมิประเทศ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2.4 สภาพภูมิอากาศ

2.4.1 สภาพอากาศทั่วไป

ภูมิอากาศของตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จัดอยู่ในประเภทฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู (tropical savannah climate) สภาพอากาศโดยทั่วไปขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุม ฤดูฝนจึงมีฝนตกชุก ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อน ส่วนฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด จากสถิติของสถานีตรวจอากาศเกษตรกำแพงแสน กรมอุตุนิยมวิทยาในช่วง 20 ปี (พุทธศักราช 2515 – 2535) เฉลี่ยแล้ว อุณหภูมิทั้งปีประมาณ 28 องศาเซลเซียส โดยฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงกลางเดือน พฤษภาคม อากาศจะร้อนและแห้ง อุณหภูมิสูงสุดจะอยู่ในช่วงเดือนเมษายน เฉลี่ย 36.8 องศาเซลเซียส และมีลมพัดจากอ่าวไทยเข้าสู่จังหวัดนครปฐมทางทิศตะวันตกเฉียงใต้

2.4.2 ฤดูกาล

ฤดูฝนเริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมไปจนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดผ่าน โดยฝนจะทิ้งช่วงในเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม และจะตกชุกในเดือนกันยายน ช่วงฤดูฝนมีความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 72 %

ฤดูหนาวเริ่มตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนไปจนถึงเดือนมกราคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ พัดพาความหนาวมาสู่ประเทศไทย โดยมีลักษณะอากาศหนาวเย็นเป็นช่วง ๆ ช่วงหนาวที่สุด จะอยู่ในราวปลายเดือนธันวาคมถึงสิ้นเดือนมกราคม อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 17.2 องศาเซลเซียส และความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย 34 – 40 %

2.4.3 อุณหภูมิ

อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมอยู่ในภาคกลางซึ่งลึกเข้ามาในแผ่นดิน จึงมีอุณหภูมิต่ำกว่าสูงเกือบตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี อยู่ระหว่าง 28 - 30 องศาเซลเซียส ในฤดูร้อนอากาศร้อนอบอ้าว อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 32 - 34 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศร้อนที่สุดอยู่ในเดือนพฤษภาคม ซึ่งเคยตรวจอุณหภูมิสูงที่สุดได้ 41.4 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559 ส่วนในฤดูหนาวมีอากาศหนาวเย็นโดยทั่วไป อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 23.3 องศาเซลเซียส โดยมีอากาศหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม ซึ่งเคยตรวจอุณหภูมิต่ำที่สุดได้ 6.5 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2518

2.4.4 ปริมาณน้ำฝน

จังหวัดนครปฐมมีฝนตกอยู่ในเกณฑ์น้อย ปริมาณฝนตลอดปี 1,006.1 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 110 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณฝนเฉลี่ย 221.2 มิลลิเมตร และมีวันฝนตก 19 วัน ปริมาณฝนมากที่สุดใน 1 วัน วัดได้ 147.4 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2521

2.4.5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

เป็นตำบลที่อยู่ในเขตชลประทาน แหล่งน้ำที่สำคัญคือ แม่น้ำท่าจีนที่ไหลผ่านตำบล และมีคลองแยกเข้าไปในหมู่บ้าน มีประตูปิด - เปิดน้ำ อีกทั้งมีสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า

แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

มีคลองส่งน้ำชลประทานตัดผ่านพื้นที่ และมีคลองไส้ไก่ตัดเชื่อมระหว่างคลองธรรมชาติ กระจายในพื้นที่อย่างทั่วถึง

ระดับน้ำใต้ดิน

ระดับน้ำใต้ดินในพื้นที่ โดยส่วนมากระดับน้ำใต้ดินค่อนข้างต่ำ ซึ่งการปลูกไม้ผล ไม้ยืน ต้น จำเป็นต้องยกร่อง

ตารางที่ 2-2 สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีอุตุนิยมวิทยา อำเภอกำแพงแสน ปี 2532-2561

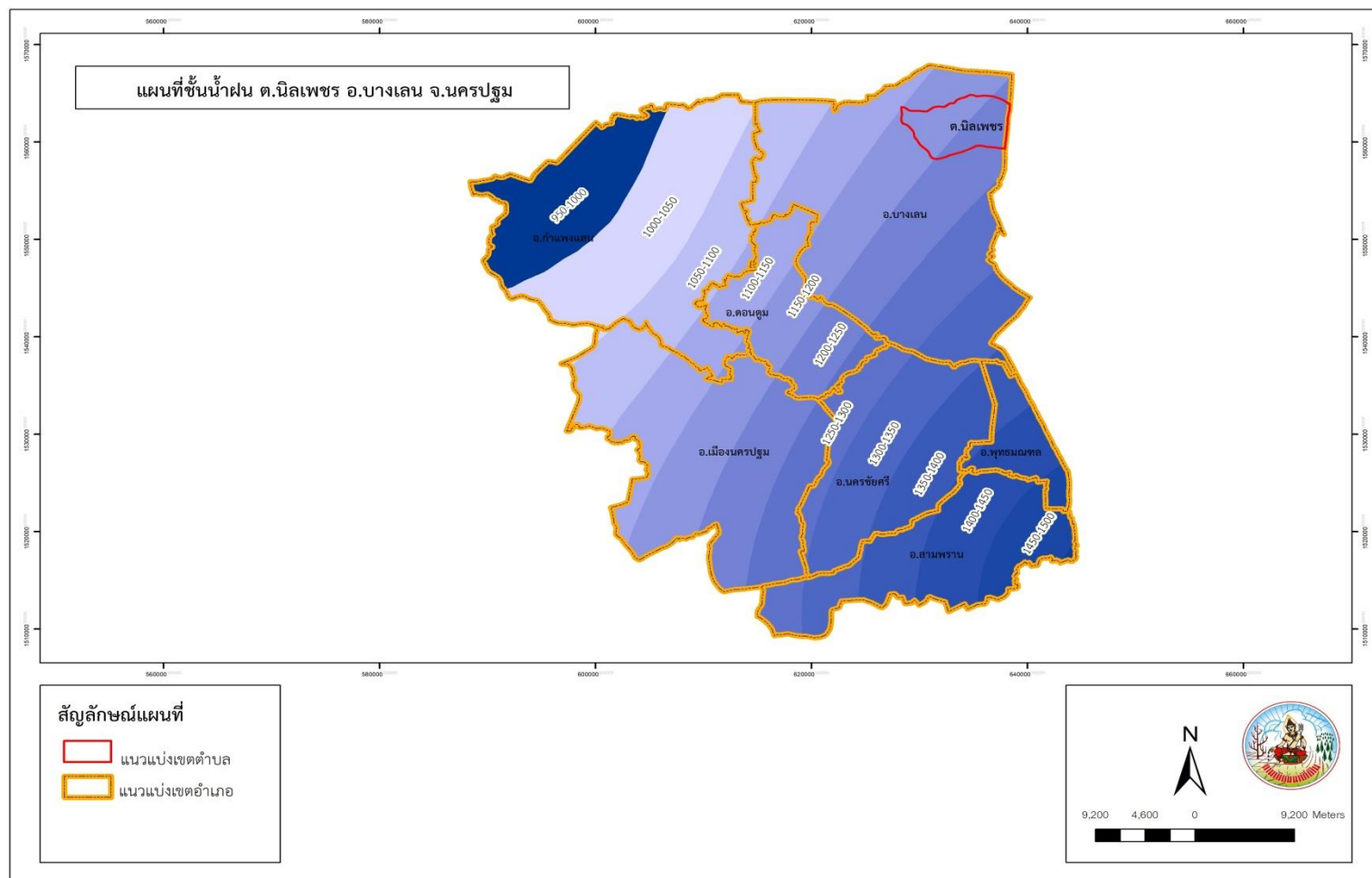
เดือน	อุณหภูมิ (°ซ)			ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ ฝนตก (วัน)	การระเหยและ การคายน้ำอ้างอิง (มม.)	ปริมาณฝน ใช้การ (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	19.6	31.0	25.0	76.0	4.0	1.3	107.0	4.0
ก.พ.	21.8	33.6	27.3	75.0	9.2	1.2	118.2	9.1
มี.ค.	23.8	35.3	29.1	74.0	38.3	3.2	149.4	36.0
เม.ย.	24.8	36.4	30.2	74.0	43.4	4.4	157.8	40.4
พ.ค.	25.0	35.7	29.7	77.0	124.8	13.0	148.5	99.9
มิ.ย.	24.8	34.5	29.0	79.0	116.1	14.5	127.5	94.5
ก.ค.	24.4	33.8	28.5	79.0	92.2	15.5	121.2	78.6
ส.ค.	24.3	33.7	28.4	80.0	111.7	17.1	121.5	91.7
ก.ย.	24.4	33.5	28.2	82.0	220.6	19.2	118.8	142.7
ต.ค.	23.9	32.5	27.7	84.0	209.6	15.2	115.0	139.3
พ.ย.	22.3	31.6	26.7	79.0	39.1	5.0	107.1	36.7
ธ.ค.	20.0	30.5	25.0	76.0	10.0	1.6	104.8	9.8
เฉลี่ย	23.3	33.5	27.9	77.9	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1,019.0	111.2	1,496.7	782.7

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version 8.0

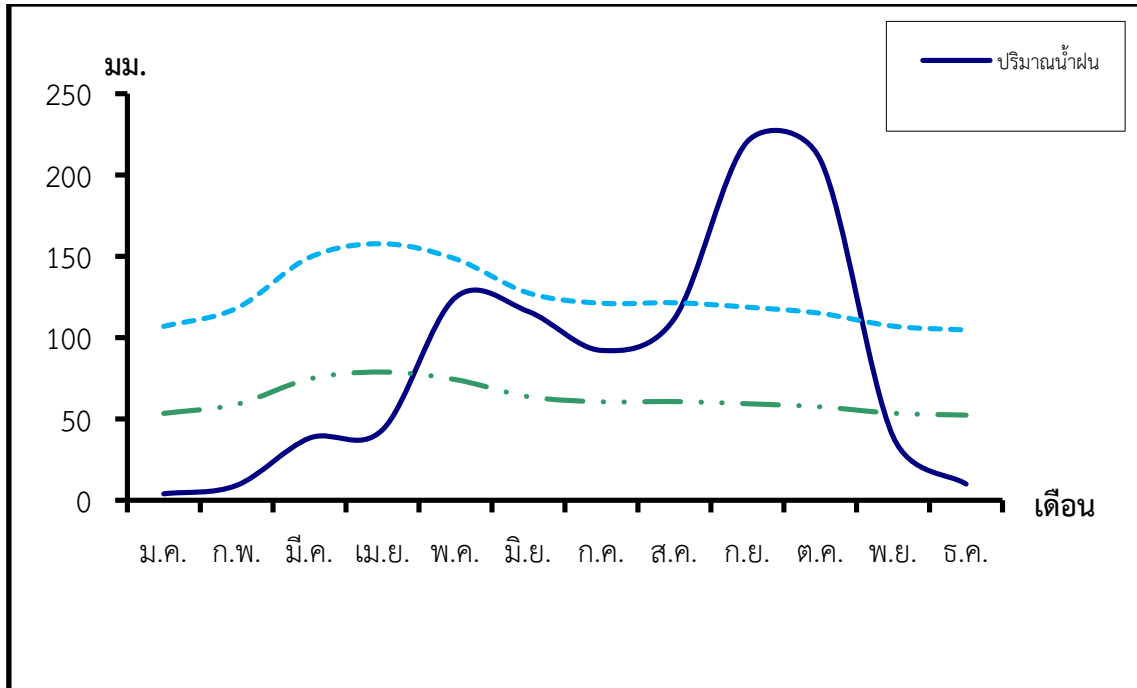
ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-4 เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-5 สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนครปฐม

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินและพืชพรรณธรรมชาติในตำบลนิลเพชร จังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 47,211 ไร่ หรือร้อยละ 82.86 ของพื้นที่ รองลงมาเป็น พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 5,923 ไร่ หรือร้อยละ 10.40 ของพื้นที่ พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ 2,414 ไร่ หรือร้อยละ 4.24 ของพื้นที่ และพื้นที่เบ็ดเตล็ดมีเนื้อที่ 1,429 ไร่ หรือร้อยละ 2.50 ของพื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 80 ของการประกอบอาชีพทั้งตำบล

เกษตรกรใช้ที่ดินในการปลูกข้าวนาปีและข้าวนาปรัง พืชผักได้แก่ ผักบุ้งน้ำ ผักคะนัง ผักอื่นๆ ไม้ดอก ได้แก่ กล้วยไม้ มะลิ สมุนไพร ได้แก่ บัวบก ไม้ผลได้แก่ ฝรั่ง มะม่วง มะละกอ ไม้ยืนต้นได้แก่ มะพร้าว

ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา และกุ้ง

ด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง

อื่นๆ เป็นอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ และธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ย 21,000 บาท/ปี

2.5.1 พันธุ์พืชเศรษฐกิจ

ข้าว (นาปี) จำนวนคร้วเรือน 245 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 17,560.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 17,560.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 14,040,000.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 799.54 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 6.97 บาท/กิโลกรัม

ข้าว (นาปรัง) จำนวนคร้วเรือน 211 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 17,750.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 12,230.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 9,784,000.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 800 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 7.80 บาท/กิโลกรัม

ผักบุ้งน้ำ จำนวนคร้วเรือน 15 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 240.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 560.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 257,000 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 458.93 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 10.39 บาท/กิโลกรัม

ผักคะนัง จำนวนคร้วเรือน 3 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 15.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 22.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 24,200 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 1,075.56 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 14.79 บาท/กิโลกรัม

ผักอื่นๆ จำนวนคร้วเรือน 4 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 30.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 36.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 28,800.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 800.00 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 10.58 บาท/กิโลกรัม

กล้วยไม้ จำนวนคร้วเรือน 7 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 414.25 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 1548.50 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 1,038,025.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 670.34 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 65.36 บาท/กิโลกรัม

มะลิ จำนวนคร้วเรือน 2 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 10.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 5.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 4,500.00 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 900.00 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 40.00 บาท/กิโลกรัม

บัวบก จำนวนคร้วเรือน 52 คร้วเรือน เนื้อที่ปลูก 108.00 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยวผลผลิต 1,064.00 ไร่ ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ 305,600 กิโลกรัม ผลผลิตเฉลี่ย 287.22 กิโลกรัม/ไร่ ราคาที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 40.00 บาท/กิโลกรัม (ตารางที่ 2-3)

ตารางที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A : พื้นที่เกษตรกรรม		47,211	82.86
A1 : พื้นที่นา		30,725	53.91
A100	นาไร่	1,372	2.40
A101	นาข้าว	29,353	51.51
A2 : พืชไร่		122	0.22
A203	อ้อย	108	0.19
A219	มันเทศ	10	0.02
A229	พริก	4	0.01
A3 : ไม้ยืนต้น		387	0.68
A304	ยูคาลิปตัส	387	0.68
A4 : ไม้ผล		418	0.74
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	62	0.11
A401	ไม้ผลผสม	52	0.09
A405	มะพร้าว	61	0.11
A405/A411	มะพร้าว/กล้วย	41	0.07
A407	มะม่วง	150	0.26
A411	กล้วย	22	0.04
A414	ฝรั่ง	15	0.03
A422	มะนาว	3	0.01
A426	แก้วมังกร	12	0.02
A5 : พืชสวน		1,942	3.41
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	193	0.34
A502	พืชผัก	1,359	2.39
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	390	0.68

ตารางที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A7 : ทွ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์		379	0.67
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	32	0.06
A703/A902	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก/สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	347	0.61
A8 : พืชน้ำ		2,077	3.65
A803	บัว	123	0.22
A806	ผักบุ้ง	1,919	3.37
A807	ผักกะเฉด	35	0.06
A9 : สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ		11,161	19.58
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	933	1.64
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	3,492	6.13
A902/A903	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา/สถานที่เพาะเลี้ยง	350	0.61
A903	สถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง	6,386	11.20
M : พื้นที่เบ็ดเตล็ด		1,429	2.50
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	513	0.90
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	405	0.71
M201	พื้นที่ลุ่ม	201	0.35
M405	พื้นที่ถม	310	0.54
U : พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง		5,923	10.40
U200	หมู่บ้าน/ที่ดินจัดสรรร้าง	704	1.24
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	2,378	4.17
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	365	0.64
U405	ถนน	188	0.33
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	2,244	3.94
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	24	0.04
U605	สถานีบริการน้ำมัน	20	0.04

ตารางที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม (ต่อ)

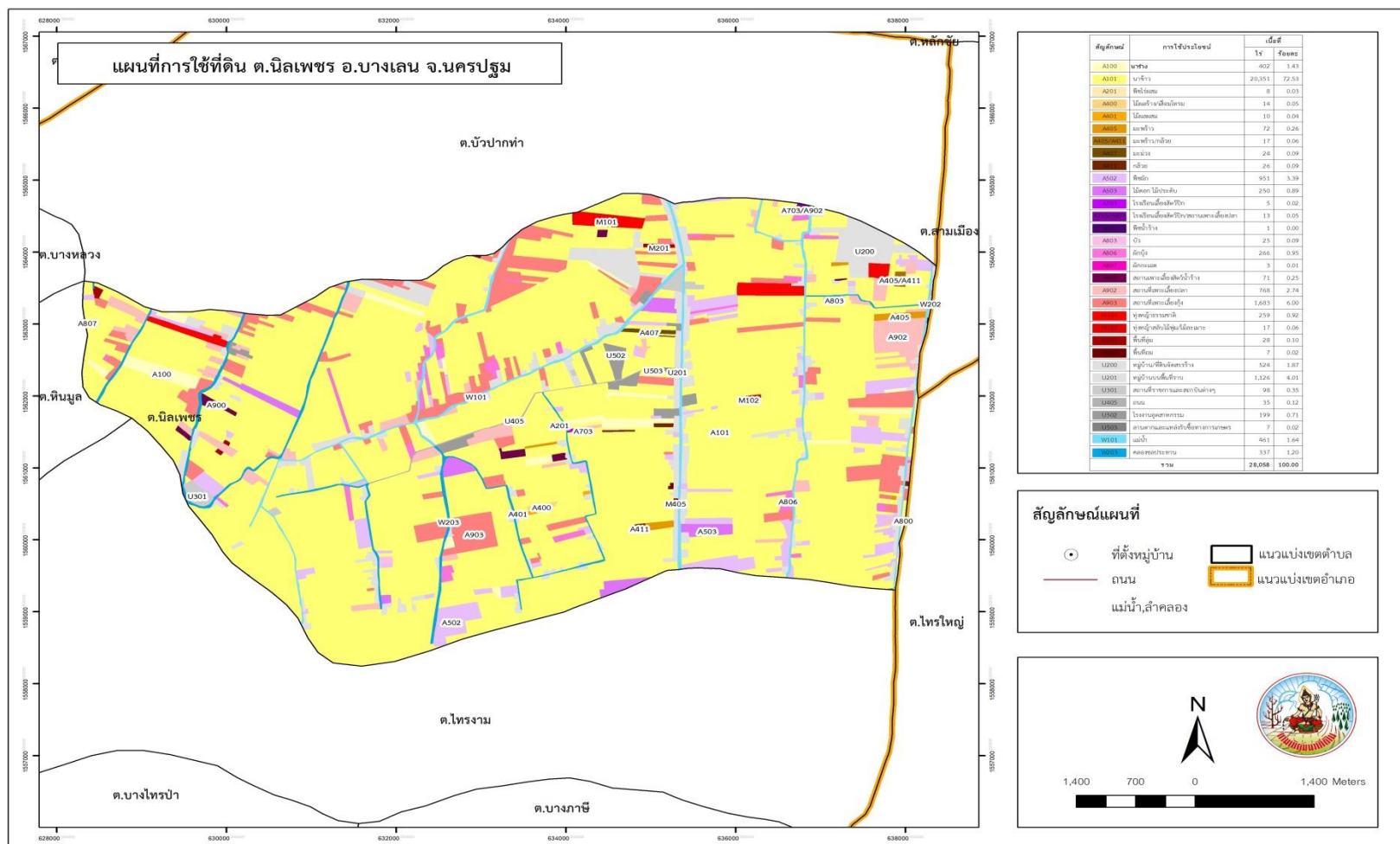
หน่วยแผนที่	คำอธิบาย	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
W : พื้นที่น้ำ		2,414	4.24
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	824	1.45
W202	บ่อน้ำในไร่นา	250	0.44
W203	คลองชลประทาน	1,340	2.35
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		56,977	100.00

หมายเหตุ: คำนวณเนื้อที่โดยโปรแกรมสารสนเทศศาสตร์ (GIS)

ที่มา: ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดิน มาตรฐาน 1:25,000 กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน
กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 2-6 แผนที่การใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 สภาพสังคมโดยทั่วไป

วิถีการดำเนินชีวิต

- สภาพความเป็นอยู่ของประชาชน

การกินอยู่ของประชากร ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดี มีสาธารณูปโภคต่าง ๆ ค่อนข้างพร้อม และมีความสะดวกในการใช้บริการ จะมีบางส่วนที่ยังขาดสิ่งเหล่านี้ ซึ่งคนกลุ่มนี้ สภาพความเป็นอยู่ไม่ค่อยดีนัก การบริโภคอาหารยังไม่ค่อยถูกสุขลักษณะ

การจัดการภายในครอบครัวส่วนใหญ่ ผู้นำของครอบครัวมีส่วนอย่างมากในการตัดสินใจ

- ความเชื่อและค่านิยม

สภาพโดยทั่วไปของประชากรเช่น การแต่งตัว การเข้าสังคม ฯลฯ มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของตัวเองเสมอ เพื่อให้เข้ากับกาลเวลา จะมีข้อเสียอยู่บ้าง ก็คือความฟุ้งเฟ้อในเรื่องการจัดงาน หรือ พิธีการต่าง ๆ ส่วนใหญ่จะทำความจำเป็น ปัญหาคือต้องตอบแทนกันไม่มีที่สิ้นสุด

ประชากร

จากหลักฐานทางทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 1 เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

สำนักทะเบียนอำเภอบางเลน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2-4 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ปี 2561

ที่	หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร			ความหนาแน่นของประชากร/ตร.กม.
			ชาย	หญิง	รวม	
๑	บ้านบัวปากท่า	61	86	112	198	3.11
๒	บ้านปากบึง	118	186	225	411	6.50
๓	บ้านสามขา	78	137	124	261	4.10
๔	บ้านคลองนิลเพชร	154	261	277	538	8.46
๕	บ้านคลองญี่ปุ่น	205	309	312	621	9.09
๖	บ้านกระทุ่มหลักชัย	522	403	395	798	9.76
๗	บ้านสระพังแพลอย	106	178	180	358	5.63
๘	บ้านสระพังแพลอย	131	234	256	490	7.70
๙	บ้านคลองญี่ปุ่น	163	312	334	646	10.15
๑๐	บ้านดอนแพบ	160	333	278	611	9.60
รวมทั้งสิ้น		1,698	2,439	2,493	4,932	74.10

- ความหนาแน่นของประชากรโดยเฉลี่ยรวม 74 คน/ตารางกิโลเมตร
- ความหนาแน่นของครัวเรือนโดยเฉลี่ยรวม 27 ครัวเรือน/ตารางกิโลเมตร
- ที่มา : กรมการปกครอง (2561)

2.6.2 สภาพทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำไร่ ทำนา ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 80 ของการประกอบอาชีพทั้งตำบล

ด้านปศุสัตว์ ได้แก่ การเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา และกุ้ง

ด้านอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก จำนวน 4 แห่ง

อื่นๆ เป็นอาชีพรับจ้าง ค้าขาย รับราชการ และธุรกิจส่วนตัว มีรายได้เฉลี่ย 21,000 บาท/ปี

การศึกษา

มีสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 แห่ง คือ

- 1.โรงเรียนวัดบัวปากท่า หมู่ที่ 3 บ้านสามขา
- 2.โรงเรียนวัดนิลเพชร หมู่ที่ 5 บ้านคลองญี่ปุ่น

สถาบันทางศาสนา มีจำนวน 2 แห่ง คือ

1. วัดบัวปากท่า หมู่ที่ 3 บ้านสามขา
2. วัดนิลเพชร หมู่ที่ 5 บ้านคลองญี่ปุ่น

สาธารณสุข

มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง หมู่ที่ 4 และมีอัตราการใช้ส้วมรดน้ำ 100 %

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

มีศูนย์บริการประชาชนของสถานีตำรวจภูธรอำเภอบางเลน หมู่ที่ 5 จำนวน 1 แห่ง

การคมนาคม มีถนนหลวงแผ่นดินตัดกลางตำบล 1 สาย เป็นเส้นทางหลักเข้าสู่อำเภอบางเลน คือ สายบ้านบางไทร-คลองญี่ปุ่น และถนนภายในหมู่บ้านเชื่อมถนนสายหลัก และสายรอง

การสื่อสารและโทรคมนาคม ดังนี้

1. โทรศัพท์สาธารณะ จำนวน 10 แห่ง
2. เสียงตามสายและหอกระจายข่าว ครอบคลุมทุกหมู่บ้าน

ไฟฟ้า มีครบทุกหมู่บ้าน

ประปา มีระบบประปาหมู่บ้านในความรับผิดชอบ 7 แห่ง ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 4, 5, 6 และ 10

ศาสนา ประเพณีและวัฒนธรรม

ที่ปฏิบัติสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

- 1.วันสงกรานต์ จัดในวันที่ 13-16 เมษายน ของทุกปี มีพิธีสงฆ์และรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ
- 2.วันสำคัญทางพุทธศาสนาต่าง ๆ เช่น งานวันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันออกพรรษา

3.งานรัฐพิธีต่างๆ เช่น วันจักรี วันฉัตรมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นต้น

กีฬาและนันทนาการ

มีสถานที่ใช้ในการเล่นกีฬาและนันทนาการ ดังนี้

1. สนามฟุตบอล จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สนามฟุตบอลโรงเรียนวัดบัวปากท่า สนามฟุตบอลโรงเรียนวัดนิลเพชร
2. สนามเด็กเล่น จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดบัวปากท่า สนามเด็กเล่นโรงเรียนวัดนิลเพชร

ความสัมพันธ์ของคนในสังคม

การอยู่ร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน จะมีความเรียบง่าย อยู่เป็นครอบครัวเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง จะเป็นแบบครอบครัวใหญ่ และจะมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี

หมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลนิลเพชรมีจำนวน 12 ราย คือ

1. นายสมบัติ เล็บครุฑ	หมอดินอาสาระดับตำบล
2. นายนิคม ไทรชมพู	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
3. น.ส.อมรา หสตั้งไทรแก้ว	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
4. นายสุรินทร์ เกษรบุบผา	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
5. นางวาสนา นันตอกรัก	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
6. น.ส.เกศจันทร์ วงศ์ถาวร	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
7. นางเกษร จุ้ยทรัพย์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
8. น.ส.วิไลลักษณ์ นิรินธนาชาติ	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
9. น.ส.สุชาดา นักร้อง	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
10. นางนิตยา ช่วงเกิด	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
11. นางแวนฟ้า วัชรวงษ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
12. นางรัตนพัฒน์ วัชรวงษ์	หมอดินอาสาระดับหมู่บ้าน
- (กรมพัฒนาที่ดิน, 2564)

การถือครองที่ดิน

พื้นที่ถือครอง	26,514 ไร่
พื้นที่ทำการเกษตร	20,876 ไร่
- ทำนา	16,625 ไร่
- ไม้ผล ไม้ยืนต้น	984 ไร่
- พืชผัก	235 ไร่
- พืชไร่	24 ไร่
- ไม้ดอกไม้ประดับ	79 ไร่
- ประมง	480 ไร่
- ปศุสัตว์	75 ไร่
ที่อยู่อาศัย อื่นๆ	8,012 ไร่

ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญ/พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจหลัก ได้แก่ ข้าวเจ้า มีพื้นที่ปลูกมาก จำนวน 16,700 ไร่ รองลงมาคือไม้ดอกไม้ประดับ จำนวน 145 ไร่ และมะพร้าวมีพื้นที่ปลูกจำนวน 125 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 2-5 แสดงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน

ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตร ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม													
ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด	ข้าว (ไร่)	ไม้ดอกไม้ประดับ (ไร่)	มะพร้าว (ไร่)	บัวบก (ไร่)	ผักบุ้ง (ไร่)	อื่นๆ (ไร่) (ไร่) (ไร่) (ไร่) (ไร่) (ไร่)	รวมพื้นที่การเกษตรทั้งหมด
นิลเพชร	39,768	16,700	145	125	100	100	85						17,255
.....													
รวม	39,768	16,700	145	125	100	100	85						17,255

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอบางเลน , 2562

บทที่ 3 ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม คือทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรดิน

จากการศึกษาทรัพยากรดินในเขตตำบลนิลเพชร จังหวัดนครปฐม โดยใช้แผนที่กลุ่มชุดดินมาตราส่วน 1:25,000 ของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2562 พบว่า พื้นที่ตำบลนิลเพชร ประกอบด้วยกลุ่มชุดดินต่าง ๆ ดังนี้ (ตารางที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 กลุ่มชุดดิน ตำบลนิลเพชร จังหวัดนครปฐม

กลุ่มชุดดิน	คำอธิบายกลุ่มชุดดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
2	กลุ่มชุดดินที่ 2 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	8,442	30.08
2rb	กลุ่มชุดดินที่ 2 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการยกทรง	809	2.88
3	กลุ่มชุดดินที่ 3 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	4,976	17.74
3rb	กลุ่มชุดดินที่ 3 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการยกทรง	152	0.54
8	กลุ่มชุดดินที่ 8 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	390	1.39
11	กลุ่มชุดดินที่ 11 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์	2,473	8.81
11rb	กลุ่มชุดดินที่ 11 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการยกทรง	1,792	6.39
AF	พื้นที่ป่าสุสัตว์	379	1.36
AQ	พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1,636	5.83
ML	ที่ดินดัดแปลง	310	1.10
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	5,923	21.11
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	778	2.77
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		28,060	100.00

หมายเหตุ: คำนวณเนื้อที่โดยโปรแกรมสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS)

ที่มา: ปรับปรุงข้อมูลดินจากแผนที่กลุ่มชุดดิน มาตราส่วน 1:25,000 กองสำรวจดินและวิจัย ทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน, 2562

3.1.1 ลักษณะและสมบัติดิน

1) กลุ่มชุดดินที่ 2

กลุ่มดินเหนียวลึกมาก ที่เกิดจากการพัดพามาทับถมตะกอนน้ำกร่อย สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันน้อย มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถในการให้น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ทำให้มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง มีเนื้อที่ 9,251 ไร่ หรือร้อยละ 16.24 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน

ดินบนเป็นดินเหนียว สีเทาเข้มถึงเข้มมาก สีน้ำตาลปนเทาถึงสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลหรือแดงปนเหลือง และสีน้ำตาลเข้ม ปฏิกริยาของดินเป็นกรดจัดถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างระหว่าง 5.5-7.0 ส่วนดินล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว สีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีเหลืองปนน้ำตาล และอาจจะพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถัน(จาโรไซด์) ปนอยู่บ้างเล็กน้อยในระดับความลึกมากกว่า 100 ซม. ในดินล่างจะพบดินเลนสีน้ำเงินที่ปริมาณกำมะถันต่ำและรอยไถล ปฏิกริยาของดินเป็นด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 6.5-8.0 ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 3 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 4,976 ไร่ หรือร้อยละ 8.73 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา และกลุ่มชุดดินที่ 3rb ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการยกร่อง มีเนื้อที่ประมาณ 152 ไร่ หรือร้อยละ 0.27 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีโครงสร้างแน่นทึบ ดินแห้งแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก และในบางพื้นที่อาจพบชั้นดินกรดและชั้นดินเลนที่มีเกลือสะสมอยู่ในดินล่าง และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำให้ความเสียหายให้กับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

การปลูกข้าว : ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นเหมาะสม ปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ไกลบตอซังหรือไกลบปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีเพื่อช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ และถ้าดินในบางพื้นที่พบปัญหาดินเป็นกรดให้ปรับปรุงดินด้วยการหว่านวัสดุปูนเพื่อลดความเป็นกรดของดิน พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ปลูกพืชไร่หรือพืชผักหลังเก็บเกี่ยวข้าว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

การปลูกพืชผักหรือไม้ผล : เตรียมแปลงปลูกโดยการยกร่องกว้าง 6-8 เมตร ร่องคูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร ร่องแปลงปลูกอยู่สูงจากระดับน้ำที่เคยท่วม และถ้าดินในบางพื้นที่พบปัญหาดินเป็นกรดให้ปรับปรุงดินด้วยการหว่านวัสดุปูนเพื่อลดความเป็นกรดของดิน เตรียมหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม.พร้อมรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก ในช่วงการเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

2) กลุ่มชุดดินที่ 8

กลุ่มชุดดินนี้เป็นกลุ่มชุดดินที่มีการยกร่องอย่างถาวรจากพื้นที่ทำนาไปปลูกพืชผัก ไม้ผล ไม้ยืนต้นและพืชไร่ มีเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินเหนียวที่เป็นชั้นสลับจากการยกร่องในพื้นที่กลุ่ม ลักษณะและสมบัติของดินไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับลักษณะและสมบัติดินเดิมก่อนมีการยกร่อง ดินที่ยกร่องใหม่ๆ จะมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและยุบตัวมาก สำหรับพื้นที่ยกร่องและใช้ประโยชน์มานาน มีการปรับปรุงดินอย่างสม่ำเสมอจะไม่ค่อยมีปัญหา แต่อาจประสบภาวะเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมขังหรือมีระดับน้ำใต้ดินตื้น ทำให้พืชปลูกเสียหายได้ มีเนื้อที่ 390 ไร่ หรือร้อยละ 0.68 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน

กลุ่มชุดดินนี้จะมีการเตรียมแปลงปลูกและปรับปรุงบำรุงดินตามสภาพปัญหาของดินก่อนปลูกพืช บางพื้นที่อาจมีการเตรียมแปลงปลูกไม่ดี ทำให้เกิดปัญหาดินแน่นทึบ ระดับน้ำใต้ดินตื้นและเสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วม ความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ ดินเป็นกรดจัดมากหรือดินเค็มจากการนำชั้นดินล่างมาไว้ตอนบนสำหรับใช้ปลูกพืช ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 8 มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ปลูกพืชผัก ไม้ดอก และไม้ยืนต้น

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เสี่ยงต่อการถูกน้ำท่วมในช่วงที่มีน้ำไหลหลากหรือมีฝนตกหนักติดต่อกันหลายวัน ในพื้นที่ยกร่องใหม่ดินแน่นทึบและยุบตัวมาก ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินเป็นกรดรุนแรงมากหรือดินเค็ม (ขึ้นอยู่กับพื้นที่เดิมก่อนยกร่อง)

แนวทางการจัดการ :

การปลูกข้าว : ไถกลบตอซังปล่อยทิ้งไว้ 3-4 สัปดาห์หรือไถกลบปุ๋ยพืชสด (ใส่น้ำอินทรีย์ 6-8 ตัน/ไร่ ไถกลบก่อนออกดอก 1-2 สัปดาห์) ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมีสูตร 16-20-0 ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ 35-45 วัน การปักดำข้าวควรเพิ่มจำนวนต้นต่อกอให้มากขึ้น พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือใช้ทำนาครั้งที่ 2 หรือปลูกพืชไร่ พืชผักหรือพืชตระกูลถั่วหลังเก็บเกี่ยว โดยทำร่องแบบเตี้ย ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ

การปลูกพืชผักหรือไม้ผล : ยกร่องกว้าง 6-8 เมตร คูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 2 ตัน/ไร่ ร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือชุดหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร พร้อมปรับปรุงหลุมปลูกด้วยอินทรีย์วัตถุปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก 15-25 กิโลกรัม/หลุม ในช่วงเจริญเติบโตก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิตใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมี หรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูก

3) กลุ่มชุดดินที่ 11

กลุ่มดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลาง ที่เกิดจากการทับถมตะกอนน้ำกร่อยบริเวณที่ราบน้ำทะเลเคยท่วมถึง สภาพพื้นที่ที่พบมีลักษณะพื้นที่ราบเรียบ มีความลาดชันน้อย มีการระบายน้ำเร็ว ดินมีความสามารถให้น้ำซึมผ่านได้ช้า มีการไหลบ่าของน้ำบนผิวดินช้า ทำให้มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง มีเนื้อที่ 22,021 ไร่ หรือร้อยละ 38.65 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน

ดินบนเป็นดินเหนียวจัด สีพื้นเป็นสีดำหรือสีน้ำตาลปนดำ มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง และสีแดงบ้างเล็กน้อย ปฏิกริยาของดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.0-5.0 ส่วนดินชั้นล่างมีเนื้อดินเป็นดินเหนียวจัด สีพื้นเป็นสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนดำ และจะมีจุดประสีแดงเพิ่มมากขึ้นกว่าดินชั้นบน จะพบจุดประสีเหลืองฟางข้าวของสารประกอบกำมะถัน(จาโรไซต์) ในช่วงระดับความลึกระหว่าง 50-100 ซม. จากผิวดิน ปฏิกริยาของดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 3.5-4.5 และในระดับที่ลึกลงไปของดินจะเป็นสีน้ำตาลหรือสีดำปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง และสีแดงเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วย กลุ่มชุดดินที่ 11 ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ประมาณ 20,229 ไร่ หรือร้อยละ 35.50 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ทำนา และกลุ่มชุดดินที่ 11rb ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ และมีการยกร่อง มีเนื้อที่ประมาณ 1,792 ไร่ หรือร้อยละ 3.15 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน พื้นที่บริเวณนี้ส่วนใหญ่ใช้ปลูก พืชผัก ไม้ผล และไม้ยืนต้น

ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื่องจากดินเป็นกรดจัดมาก หรือเป็นดินเปรี้ยวจัดลึกปานกลาง ซึ่งดินจะมีความเป็นกรดรุนแรงในช่วงความลึกตั้งแต่ 50-100 ซม. จากผิวดิน ทำให้เกิดการตรึงธาตุอาหารและปลดปล่อยสารที่เป็นพิษต่อพืชที่ปลูก ดินมีโครงสร้างแน่นทึบ เมื่อดินแห้งจะแข็งและแตกกระแหง ทำให้ไถพรวนยาก คุณภาพน้ำเป็นกรดจัดมาก ขาดแคลนแหล่งน้ำจืด และน้ำท่วมขังในฤดูฝน ทำความเสียหายให้กับพืชที่ไม่ชอบน้ำ

แนวทางการจัดการ :

การปลูกข้าว : ไถพรวนขณะที่ดินมีความชื้นที่เหมาะสม ลดและควบคุมความเป็นกรดรุนแรงมากของดินด้วยวัสดุปูน โดยหว่านให้ทั่วแปลงปลูก พร้อมกับการปรับปรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ เช่น ไถกลบตอซังหรือไถกลบปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์น้ำหรือปุ๋ยเคมี เพื่อช่วยเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าหลังปักดำ พัฒนาแหล่งน้ำไว้ใช้ช่วงที่ข้าวขาดน้ำหรือทำนาครั้งที่ 2

การปลูกพืชผักหรือไม้ผล : เตรียมแปลงปลูกโดยการยกร่องกว้าง 6-8 เมตร ร่องคูน้ำกว้าง 1.0-1.5 เมตร ลึก 0.5-1.0 เมตร มีคันดินอัดแน่นล้อมรอบเพื่อป้องกันน้ำท่วม ก่อนยกร่องควรแยกหน้าดินมาทับบนดินที่ขุดมาจากร่องคูน้ำ หว่านวัสดุปูนบนสันร่องและร่องคูน้ำ ปรับปรุงดินด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำ เตรียมหลุมปลูกขนาด 50x50x50 ซม.พร้อมรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับวัสดุปูน ในช่วงการเจริญเติบโต ก่อนเก็บผลผลิตและภายหลังเก็บผลผลิต ใช้ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอกร่วมกับปุ๋ยเคมีหรือปุ๋ยอินทรีย์น้ำตามชนิดพืชที่ปลูก เมื่อดินเกิดการกรดเพิ่มขึ้นให้หว่านด้วยวัสดุปูน พัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบการให้น้ำในแปลงปลูกเพื่อใช้ล้างความเป็นกรดของดิน และควบคุมไม่ให้ดินเป็นกรดเพิ่มขึ้น

4) พื้นเบ็ดเตล็ด พบ 5 หน่วยแผนที่ มีเนื้อที่ 20,187 ไร่ หรือร้อยละ 35.43 ของพื้นที่หน่วยแผนที่ AF : พื้นที่ปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 379 ไร่ หรือร้อยละ 0.67 ของพื้นที่เขตพัฒนา

ที่ดิน

หน่วยแผนที่ AQ : พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 11,161 ไร่ หรือร้อยละ 19.58 ของ

พื้นที่

หน่วยแผนที่ ML : ที่ดินดัดแปลง มีเนื้อที่ 310 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่

หน่วยแผนที่ U : ที่อยู่อาศัย มีเนื้อที่ 5,923 ไร่ หรือร้อยละ 10.40 ของพื้นที่
หน่วยแผนที่ W : แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 2,414 ไร่ หรือร้อยละ 4.24 ของพื้นที่

3.1.2 ชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ

การจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ เป็นการจัดหมวดหมู่ของดิน โดยอาศัยลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ ของดิน ทางกายภาพ ทางเคมีของดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของดินบริเวณนั้นๆ ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตและมีผลกระทบต่อพืชที่ปลูก โดยความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดหรือความรุนแรงที่มีผลมากที่สุดต่อพืชที่เกี่ยวข้องกับลักษณะและสมบัติดิน ตลอดจนสภาพแวดล้อมบางประการ เป็นตัวกำหนดระดับชั้นความเหมาะสมของดินนั้นๆว่าจะอยู่ในชั้นความเหมาะสมใด (กองสำรวจดิน, 2543)

1) ชั้นการจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ แบ่งชั้นความเหมาะสมเป็น 5 ชั้น (class) ดังนี้

- ชั้นความเหมาะสมที่ 1 เป็นชั้นที่มีความเหมาะสมดีมาก (very well suited)
- ชั้นความเหมาะสมที่ 2 เป็นชั้นที่มีความเหมาะสมดี (well suited)
- ชั้นความเหมาะสมที่ 3 เป็นชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (moderately suited)
- ชั้นความเหมาะสมที่ 4 เป็นชั้นที่ไม่ค่อยเหมาะสม (poorly suited)
- ชั้นความเหมาะสมที่ 5 เป็นชั้นที่ไม่เหมาะสม (unsuited)

หมายเหตุ : การจัดชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจตามกลุ่มชุดดินแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่

- ชั้นที่ 1 เหมาะสม โดยไม่มีข้อจำกัด (ชั้นความเหมาะสมที่ 1 เดิม)
- ชั้นที่ 1 เหมาะสม มีข้อจำกัด (ชั้นความเหมาะสมที่ 2 และ 3 เดิม)
- ชั้นที่ 2 ไม่ค่อยเหมาะสม (ชั้นความเหมาะสมที่ 4 เดิม)
- ชั้นที่ 3 ไม่เหมาะสม (ชั้นความเหมาะสมที่ 5 เดิม)

ข้อควรคำนึงในการจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ คือ การจำแนกความเหมาะสมไม่ได้เป็นการระบุถึงอัตราการให้ผลผลิต พิจารณาพืชที่ปลูกในฤดูฝนเป็นหลัก โดยชั้นความเหมาะสมของดินแต่ละชั้น (class) มิได้หมายความว่ามีการจัดการหรือมีการดูแลรักษาที่เหมือนกันเสมอไป ชั้นความเหมาะสมของดินแต่ละชั้นจะมีข้อจำกัดปลีกย่อยลงไปอีกหรือที่เรียกว่า ชั้นความเหมาะสมของดินย่อย (subclass) และชั้นความเหมาะสมของดินสามารถเปลี่ยนแปลงได้ถ้ามีการปรับปรุงแก้ไขข้อจำกัดของพืช

- 2) ลักษณะและสมบัติของดินที่ใช้จำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ
 - 2.1) สภาพพื้นที่ (topography : t)
 - 2.2) เนื้อดิน (texture : s) หรือชั้นอนุภาคดิน (particle size class)
 - 2.3) ชั้นดินที่มีการชะล้างรุนแรง (albic horizon : b)
 - 2.4) ความลึกที่พบชั้นดานแข็ง (soil depth to consolidated layer or gravel : c)

2.5) ความลึกที่พบกรวดมากกว่า 60 เปอร์เซ็นต์โดยปริมาตร (depth to gravelly layer : g)

2.6) หินพื้นโผล่ (rock out crop : r)

2.7) ก้อนหินโผล่ (stoniness : z)

2.8) ความเค็มของดิน (salinity : x)

2.9) การระบายน้ำของดิน (drainage : d)

2.10) อันตรายจากการถูกน้ำท่วม (flooding : f)

2.11) อันตรายจากน้ำแช่ขัง (water logging : w)

2.12) ความเสี่ยงต่อการขาดน้ำ (risk of moisture shortage : m)

2.13) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน (nutrient status : n)

2.14) ความเป็นกรดของดิน (acidity : a)

2.15) ความเป็นด่างของดิน (alkalinity : k)

2.16) ความลึกที่พบชั้นดินกรดกำมะถัน (depth to acid sulfate layer : j)

2.17) การกร่อนของดิน (soil erosion : e)

2.18) ความหนาของชั้นดินอินทรีย์ (thickness of organic horizon : o)

ชั้นความเหมาะสมของดินแต่ละชั้น ยกเว้นชั้นความเหมาะสมที่ 1 จะระบุลักษณะและคุณสมบัติของดินที่มีผลต่อการเจริญเติบโตหรือมีผลกระทบต่อผลผลิตของพืชที่ปลูก ลักษณะของดินที่ระบุไว้ในชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืชแต่ละชั้น เรียกว่า ข้อจำกัด (limitation) ซึ่งเมื่อทราบว่าชุดดินนั้นมีลักษณะใดที่เป็นข้อจำกัดที่รุนแรงที่สุดที่จะเป็นอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตหรือมีผลกระทบต่อผลผลิตของพืช ก็จะตกอยู่ในชั้นความเหมาะสมนั้น และเมื่อทราบชั้นความเหมาะสมของดินสำหรับการปลูกพืชแล้ว ทำการจำแนกชั้นความเหมาะสมย่อยลงไปอีกหรือที่เราเรียกว่าชั้นความเหมาะสมของดินย่อย (subclass) โดยระบุชนิดของข้อจำกัดตัวที่รุนแรงที่สุดไว้ท้ายชั้นความเหมาะสมของชั้นดินหลัก (class) ชนิดของข้อจำกัดหรือลักษณะของดินที่เป็นอันตราย หรือทำความเสียหายกับพืช

ผลการจำแนกความเหมาะสมของดิน สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน ลุ่มน้ำคลองนิลเพชร จังหวัดนครปฐม พิจารณาชั้นความเหมาะสมตามคู่มือการจำแนกความเหมาะสมของดินสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย (เอกสารวิชาการฉบับที่ 453) กองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดินสรุปได้ดังนี้ (ตารางที่ 2-3)

1) ชั้นที่มีความเหมาะสม โดยไม่มีข้อจำกัด สำหรับปลูกข้าว ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 2, 3 และ 11 มีเนื้อที่ 33,647 ไร่ หรือร้อยละ 59.05 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน สำหรับปลูกยูคาลิปตัส มะม่วง มะพร้าว ไม้ดอก ไม้ประดับ ถั่วเขียว และพืชผัก ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 2rb, 3rb, 8 และ 11rb

มีเนื้อที่ 3,143 ไร่ หรือร้อยละ 5.52 ของพื้นที่

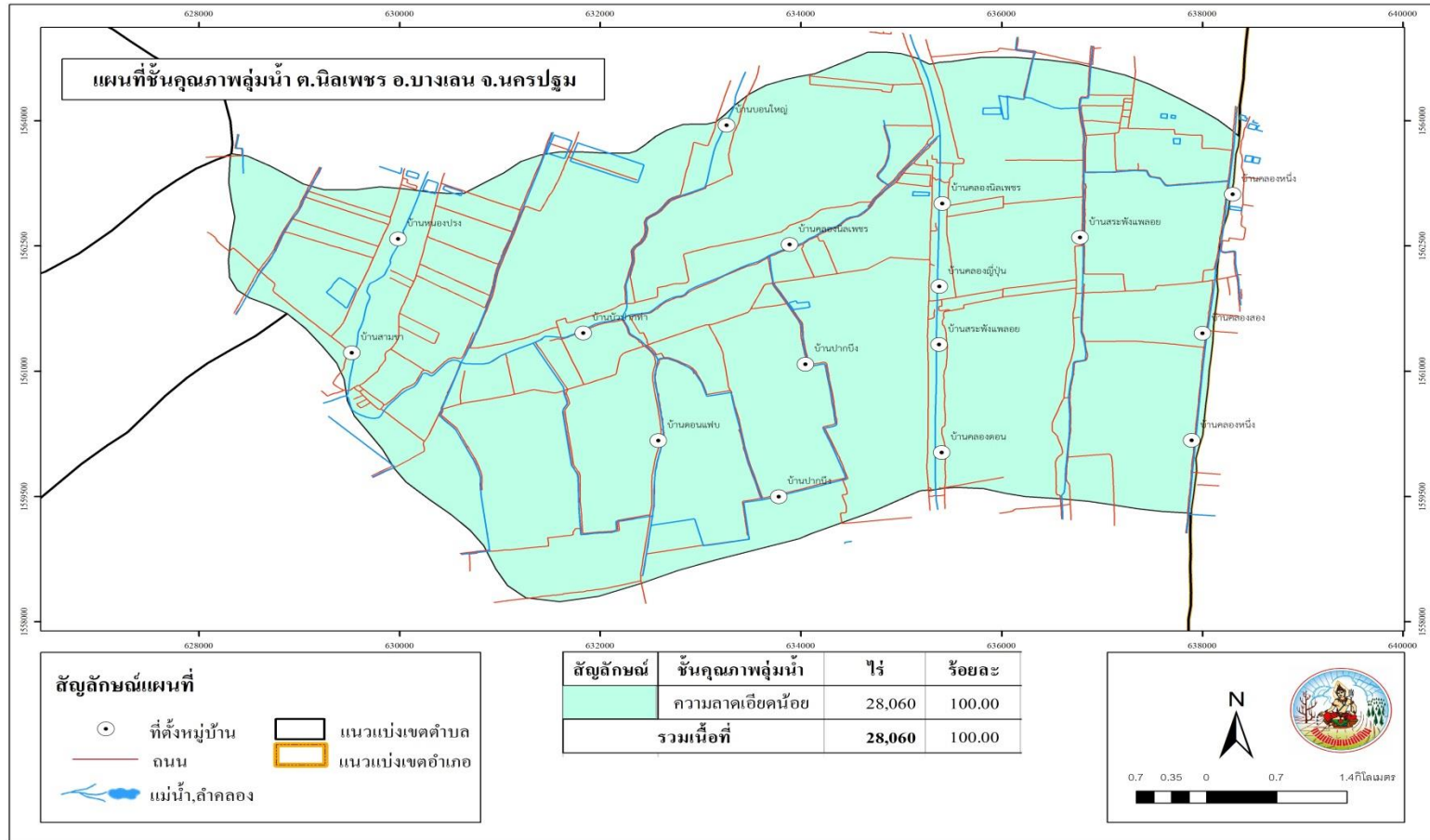
2) ชั้นที่ไม่เหมาะสม มีข้อจำกัดรุนแรงมากด้านการระบายน้ำของดิน สำหรับปลูกข้าว ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 2rb, 3rb, 8 และ 11rb มีเนื้อที่ 3,143 ไร่ หรือร้อยละ 5.52 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน สำหรับปลูกอ้อย ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 2rb, 3rb, 8 และ 11rb มีเนื้อที่ 3,143 ไร่ หรือร้อยละ 5.52 ของพื้นที่

ชั้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกมะม่วง มีข้อจำกัดรุนแรงทางด้านอันตรายจากน้ำแข็งได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 11 มีเนื้อที่ 20,229 ไร่ หรือร้อยละ 35.50 ของพื้นที่

ชั้นที่ไม่เหมาะสมสำหรับปลูกอ้อย ยูคาลิปตัส มะม่วง มะพร้าว ไม้ดอก ไม้ประดับ ถั่วเขียว และพืชผัก มีข้อจำกัดรุนแรงด้านการระบายน้ำของดินและอันตรายจากน้ำแข็งได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 2, 3 และ 11 มีเนื้อที่ 33,647 ไร่ หรือร้อยละ 59.05 ของพื้นที่

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

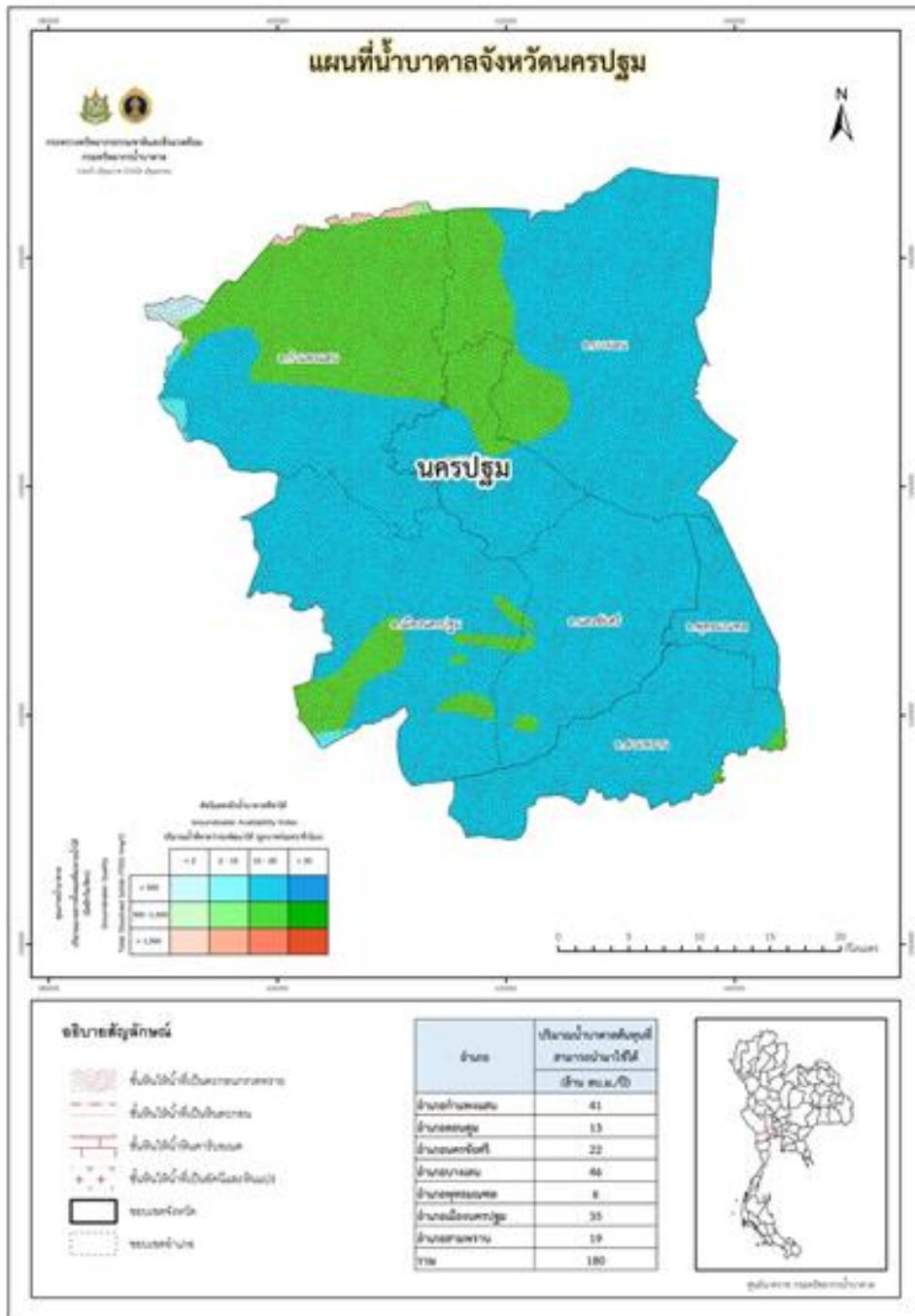
รูปที่ 3-3 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

3.2 ทรัพยากรน้ำ

ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน เป็นพื้นที่อาศัยน้ำฝนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ประมาณ 99% ของพื้นที่ทั้งหมดนอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมรวมทั้งสิ้น 214 บ่อ
ในพื้นที่ตำบลนิลเพชร มีจำนวน 28 บ่อ

- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ น้ำในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและในพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นน้ำจืด ปกติน้ำผิวดินจะได้รับการเติมจากฝน อำเภอบางเลน มีแหล่งน้ำผิวดินที่ใช้ทำการเกษตรดังนี้ แหล่งน้ำจากกรมพัฒนาที่ดิน จำนวน1.. แห่ง โครงการชลประทานขนาดเล็ก จำนวน ..0.... แห่ง โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน0.... แห่ง โครงการชลประทานใหญ่ จำนวน0.. แห่ง และ แหล่งน้ำจากสำนักงานปฎิรูปที่ดิน จำนวน ...0... แห่ง (รูปที่ 3-4)

รูปที่ 3-4 แสดงแหล่งน้ำใต้ดินอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
(ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล)

ตารางที่ 3-2 บ่อบาดาล ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

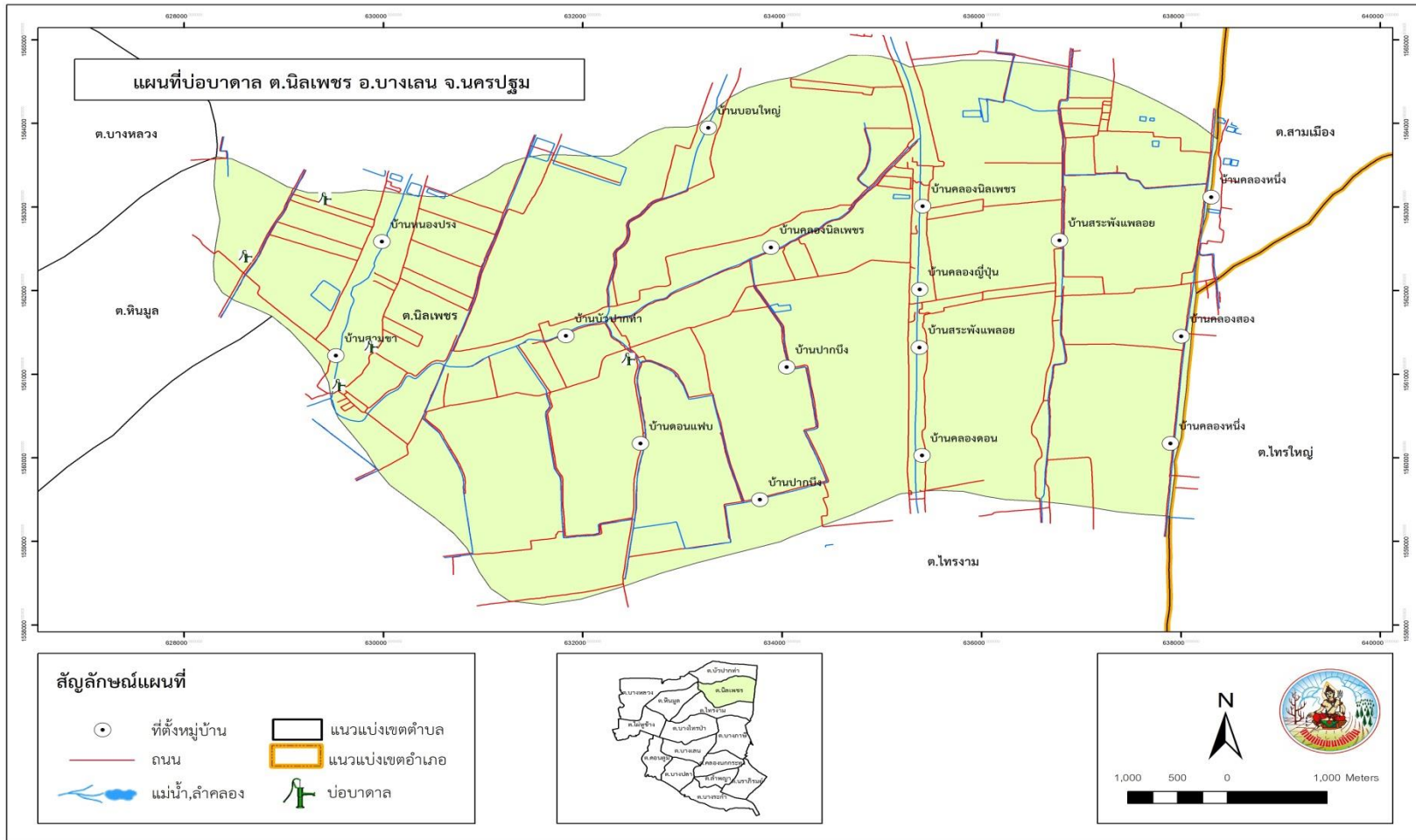
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (ม.)	ระดับน้ำปกติ (ม.)
	Latitude	Longitude				
1	100.22770	99.8633152	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	75	5.05
2	100.21964	99.8720041	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	108	19.00
3	100.22187	99.8360217	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	54	2.14
4	100.20342	99.8328625	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	63	2.00
5	100.20498	99.8324719	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	96	6.00
6	100.20029	99.8119870	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	102	11.00
7	100.23962	99.8630683	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	45	5.63
8	100.23407	99.8677492	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	84	12.00

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2562)

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 3-5 ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 3-3 หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หน่วยแผนที่	คำอธิบายหน่วยแผนที่	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
Bn-cA/d5,E0	ชุดดินบางเขน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก และไม่มีกรร่อน	2,010	7.16
Bn-cA/d5,E0,rb	ชุดดินบางเขน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีกรร่อน และมีการยกร่อง	147	0.52
Se-cA/d5,E0	ชุดดินเสนา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก และไม่มีกรร่อน	20,566	73.29
Se-cA/d5,E0,rb	ชุดดินเสนา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินเหนียว ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ ลึกมาก ไม่มีกรร่อน และมีการยกร่อง	165	0.60
AQ	พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	2,357	8.40
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	2,037	7.26
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	778	2.77
รวมเนื้อที่ทั้งหมด		28,060	100.00

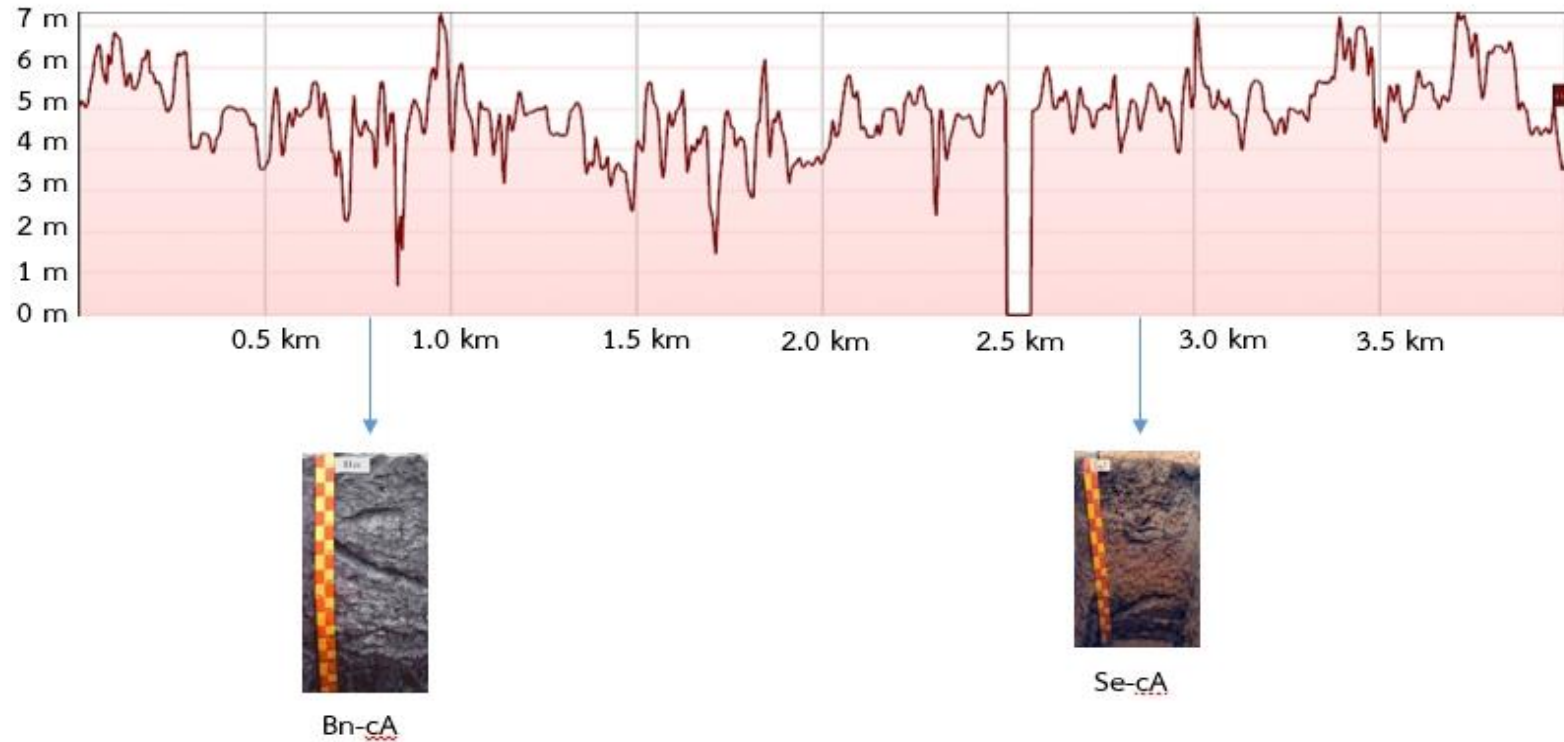
ที่มา: กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน (2562)

ตารางที่ 3-4 สมบัติดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Bn-cA	0-2	เลว	>20	<35	>150	ปานกลาง	สูง	สูง	สูง	5061	18.04
Se-cA	0-2	ค่อนข้างเลว	>20	35-75	>150	ค่อนข้างสูง	สูง	สูง	สูง	22,999	81.96
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										28,060	100.00

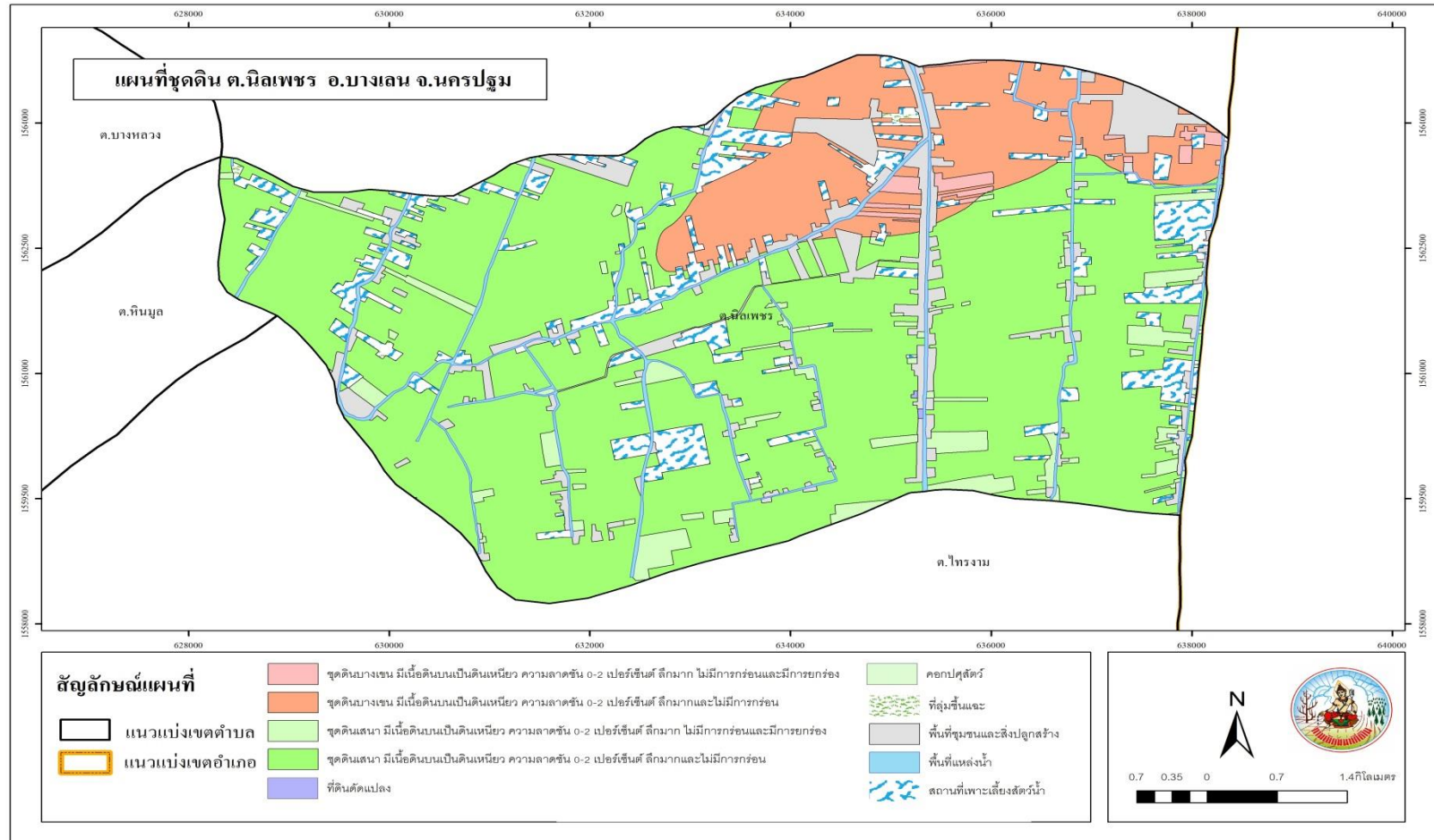
ที่มา: กองสำรวจดินและวิทยทรัพยากรดิน (2562)

รูปที่ 3-6 ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 3-7 ทรัพยากรดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

3.2.1 การชะล้างพังทลายของดิน

การชะล้างพังทลายของดินที่เป็นเหตุให้มีการสูญเสียหน้าดิน การสูญเสียธาตุอาหารพืชทำให้คุณภาพของทรัพยากรดินเสื่อมโทรมลง มีผลกระทบทำให้ผลผลิตของพืชลดต่ำลง เกิดการทับถมของตะกอนในลำน้ำและแหล่งน้ำต่างๆ ทำให้เกิดการตื้นเขิน ปริมาณการเก็บกักน้ำลดลง เป็นต้น การสูญเสียดินเกิดขึ้นใน 2 ลักษณะ คือ เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เนื่องจากการกระทำของน้ำ ลม และแรงโน้มถ่วงของโลก และเกิดขึ้นแบบมีตัวเร่ง โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์ที่ดินของมนุษย์ที่ไม่คำนึงถึงศักยภาพของที่ดินและขาดมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม ดังนั้น จึงได้นำสมการการสูญเสียดินสากล มาใช้ประเมินอัตราการสูญเสียดินในพื้นที่ เพื่อช่วยในการตัดสินใจในการเลือกใช้ประโยชน์ที่ดิน หรือกำหนดวิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำที่เหมาะสม

การประเมินการสูญเสียดินในพื้นที่ คำนวณโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Wischmeier และ Smith, 1978) โดยมีรูปแบบของสมการ ดังนี้

$$A = R K L S C P$$

A เป็นค่าการสูญเสียดินต่อหน่วยของพื้นที่ ซึ่งได้จากการคำนวณโดยการคูณค่าปัจจัยต่าง ๆ 6 ปัจจัย ค่านี้เป็นการประเมินค่าเฉลี่ยรายปีของการชะล้างพังทลายของช่องระหว่างร่องรูกับร่องรูก จากพายุฝน สำหรับพื้นที่ดอน ค่านี้โดยทั่วไปไม่รวมการชะล้างพังทลายจากร่องลึก ริมฝั่งน้ำ หรือการพังทลายจากลม แต่ค่า A นี้จะรวมตะกอนดินที่ถูกพัดพามาก่อนที่จะถึงตอนล่างของลำน้ำหรือในอ่างเก็บกักน้ำ

R เป็นค่าที่รวมทั้งปัจจัยของน้ำฝนและการไหลบ่า ซึ่งเป็นค่าเฉพาะแห่งตามปกติค่า R นี้จะเป็นค่าแสดงความหมายถึง ค่าเฉลี่ยรายปีต่อหน่วยดัชนีการชะล้างพังทลาย

K เป็นค่าปัจจัยความคงทนต่อการชะล้างพังทลายของดิน เป็นค่าเฉพาะแต่ละชั้นของดิน ค่า K เป็นค่าที่แสดงความหมายถึง การสูญเสียดินต่อหน่วยของพื้นที่ต่อหน่วยแปลงทดลองของ R (หน่วยแปลงทดลอง คือ แปลงทดลองขนาดความยาว 72.6 ฟุต ซึ่งมีความลาดเทสม่ำเสมอ 9 เปอร์เซ็นต์ ปล่อยไว้ว่างเปล่าและมีการไถพรวนดินเท่าที่จำเป็น) การเลือกขนาดของแปลง 72.6 ฟุต เป็นเพราะว่าแรกเริ่มการศึกษาและวิจัยการชะล้างพังทลายเกือบทั้งหมดในสหรัฐอเมริกาใช้ขนาดของแปลงยาว 72.6 ฟุต และมีความลาดเทเกือบจะ 9 เปอร์เซ็นต์ การที่ปล่อยดินไว้ว่างเปล่า เป็นเพราะว่าต้องการประเมินค่าการสูญเสียดินจากสภาวะใดสภาวะหนึ่งของแปลงทดลองในพื้นที่เกษตรโดยไม่มีอิทธิพลของเศษเหลือของพืช การจัดการเกี่ยวกับพืช ซึ่งจะทำให้ค่าการสูญเสียดินแต่ละสถานที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน

L เป็นค่าของปัจจัยความยาวความลาดเท เป็นค่าที่ไม่มีขนาดหรือหน่วย (เป็นค่าที่ไม่ได้ใช้ความยาวของความลาดเทที่แท้จริง) L เป็นค่าที่แสดงความหมายถึงอัตราส่วนของการสูญเสียดินเนื่องจากความยาวของความลาดเทที่แท้จริงกับความยาว 72.6 ฟุต ซึ่งอยู่ภายใต้สภาวะเงื่อนไขอันเดียวกัน

S ปัจจัยความชันของความลาดเท เป็นค่าที่ไม่มีขนาดหรือหน่วย (เป็นค่าที่ไม่ได้ใช้ความชันของความลาดเทที่แท้จริง) S เป็นค่าที่แสดงความหมายถึง อัตราส่วนของการสูญเสียดินจากความลาดชันที่แท้จริงกับความชัน 9 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งอยู่ภายใต้สภาวะเงื่อนไขอันเดียวกัน

C เป็นค่าปัจจัยการจัดการพืช เป็นค่าที่ไม่มีขนาดหรือหน่วย ค่า C เป็นค่าที่แสดงความหมายถึง อัตราส่วนของการสูญเสียดิน ระหว่างพื้นที่ที่มีการปลูกพืชชนิดใดชนิดหนึ่งปกคลุมอยู่ กับพื้นที่ที่ถูกไถ พรวนปราศจากพืชคลุมดิน ซึ่งใช้ในการหาค่าความคงทนต่อการถูกชะล้างพังทลายของดิน

P เป็นค่าปัจจัยการปฏิบัติป้องกันการชะล้างพังทลาย เป็นค่าที่ไม่มีขนาดหรือหน่วย ค่า P เป็นค่าที่แสดงความหมายถึง อัตราส่วนระหว่างการสูญเสียดินจากพื้นที่ที่มีการอนุรักษ์แบบต่างๆ เช่น ทำแนวคันดิน การปลูกพืชเป็นแถบบริเวณหรือการทำขั้นบันไดกับการไถพรวนเพาะปลูกขึ้นลงตามความลาดเท

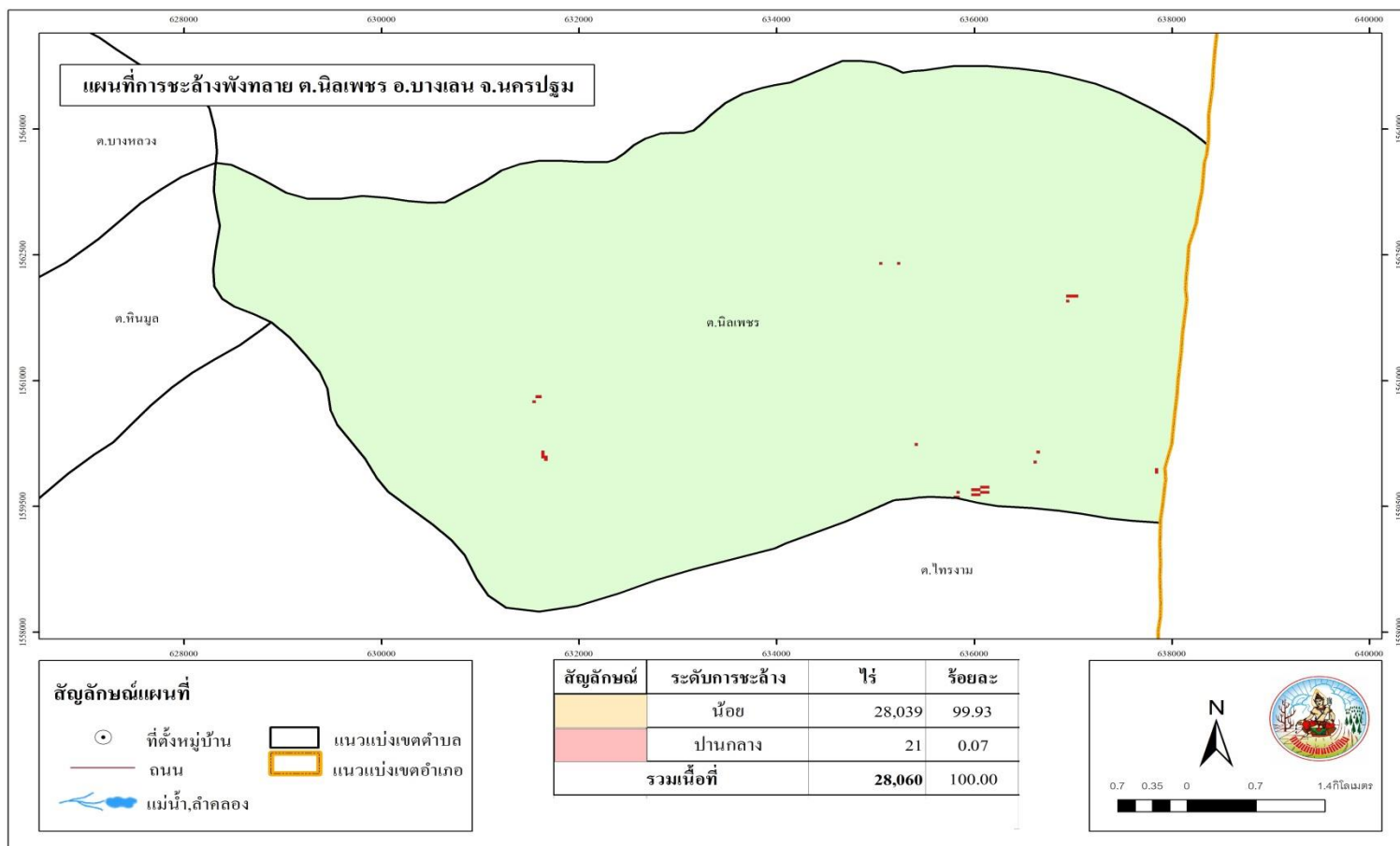
ที่ราบลุ่มที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่เป็นนาข้าว ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ (ตารางที่ 3-6)

ตารางที่ 3-5 การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ลำดับ	ระดับการสูญเสียดิน	อัตราการสูญเสียดิน (ตัน/ไร่/ปี)	เนื้อที่	
			ไร่	ร้อยละ
1	น้อยมาก	0-2	28,039	99.93
2	น้อย	2-5	21	0.07
3	ปานกลาง	5-15	-	-
4	รุนแรง	15-20	-	-
5	รุนแรงมาก	มากกว่า 20	-	-
รวมพื้นที่ทั้งหมด			28,060	100.00

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

รูปที่ 3-8 แผนที่การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ

- 1) พื้นที่ (Area)
- 2) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- 3) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- 1) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- 2) ความต้องการของชุมชน
- 3) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- 4) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- 1) ปัญหาทรัพยากรดิน
- 2) ปัญหาทรัพยากรน้ำ
- 3) ปัญหาด้านวัชพืช
- 4) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย

แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนการจัดทำ PRA ดังกล่าวในรูปแบบแบบสอบถาม และนำมาวิเคราะห์รายละเอียด ดังนี้

4.2 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2564 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

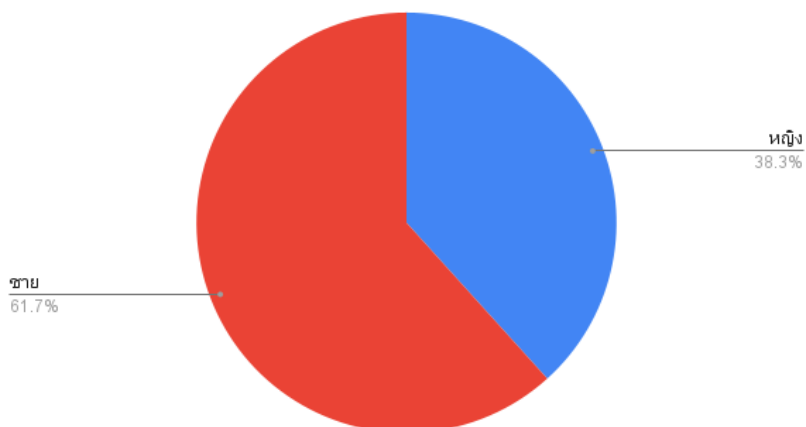
เกษตรกรผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 248 ราย ประกอบด้วย

4.2.1 เพศ

- เพศชาย จำนวน 153 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.7
- เพศหญิง จำนวน 95 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.3

เพศ

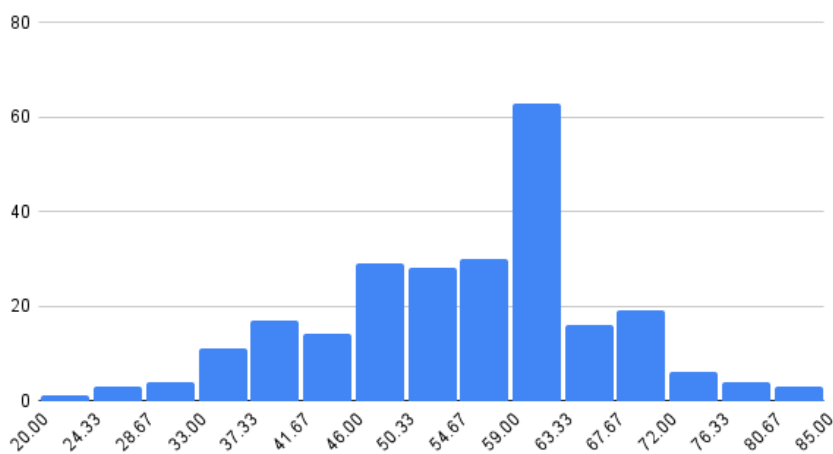

รูปที่ 4-1 สัดส่วนแสดงจำนวนเกษตรกรเพศชาย และเพศหญิง

4.2.2 อายุ

- เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 55.28 ปี
- เกษตรกรมีอายุสูงสุด 82 ปี และมีอายุน้อยสุด 23 ปี

อายุ

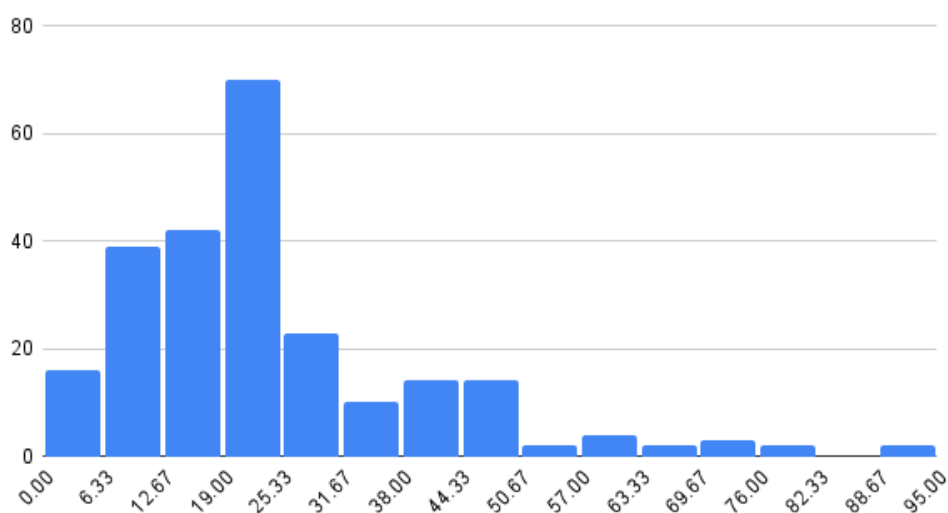
รูปที่ 4-2 อายุเฉลี่ยของเกษตรกร

4.2.3 จำนวนพื้นที่ถือครอง (ไร่)

- เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 24.56 ไร่
- เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองสูงสุด 90 ไร่ และมีพื้นที่ถือครองน้อยสุด 2 ไร่

จำนวนพื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)

รูปที่ 4-3 จำนวนพื้นที่ถือครองเฉลี่ย (ไร่) ของเกษตรกร

4.2.4 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

- 1) ทำนา
- 2) พืชสวน
- 3) ประมง
- 4) ปศุสัตว์

4.2.5 ปัญหาหลักของตำบลนิลเพชร คือ

- 1) ขาดแคลนน้ำ
- 2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- 3) กรรมสิทธิ์ในที่ดินทำกิน

4.2.6 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลนิลเพชร มีความต้องการ 3 ประการ คือ

- 1) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน
- 2) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ
- 3) แก้ไขปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในปริมาณสูง

1) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดินนั้น ที่ราบลุ่มที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนใหญ่ในตำบลนิลเพชรเป็นนาข้าว ที่มีความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินดังกล่าว มีความจำเป็นต้องจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลนิลเพชรพบว่าดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

2) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ในการทำการเกษตรนั้น เกษตรกรในตำบลนิลเพชร จะประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากจังหวัดนครปฐมอยู่ในเขตรอบชลประทานครอบคลุมทั้งจังหวัด จึงไม่สามารถที่จะดำเนินการสนับสนุนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้ จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบโดยตรง คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

3) กรณีปัญหาการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในปริมาณสูง เกษตรกรตำบลนิลเพชรยังคงมีการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในปริมาณสูง ซึ่งมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและทำให้ลักษณะทางกายภาพของดินเสื่อมโทรม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ความรู้ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสมแก่เกษตรกร การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เป็นต้น

จากการทำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

- 1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 3 ประการ คือ
 - 1.1) ดินเสื่อมโทรม
 - 1.2) ขาดแคลนน้ำ
 - 1.3) การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในปริมาณสูง
- 2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 4 ประการ คือ
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.2) จัดหาแหล่งน้ำ
 - 2.3) ความต้องการน้ำเพื่อการเกษตร
 - 2.4) การป้องกันแมลงศัตรูพืชไม่เพียงพอ
- 3) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 3 ประการ คือ
 - 3.1) ความเสื่อมโทรมของดินทางกายภาพ/เคมี/ชีวภาพ
 - 3.2) ขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร
 - 3.3) แมลงศัตรูพืช
- 4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 4 ประการ คือ
 - 4.1) แหล่งน้ำที่มีอยู่ตื้นเขินจากตะกอน
 - 4.2) ผลผลิตพืชต่ำ ลงทุนสูง
 - 4.3) รายได้น้อย
 - 4.4) มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

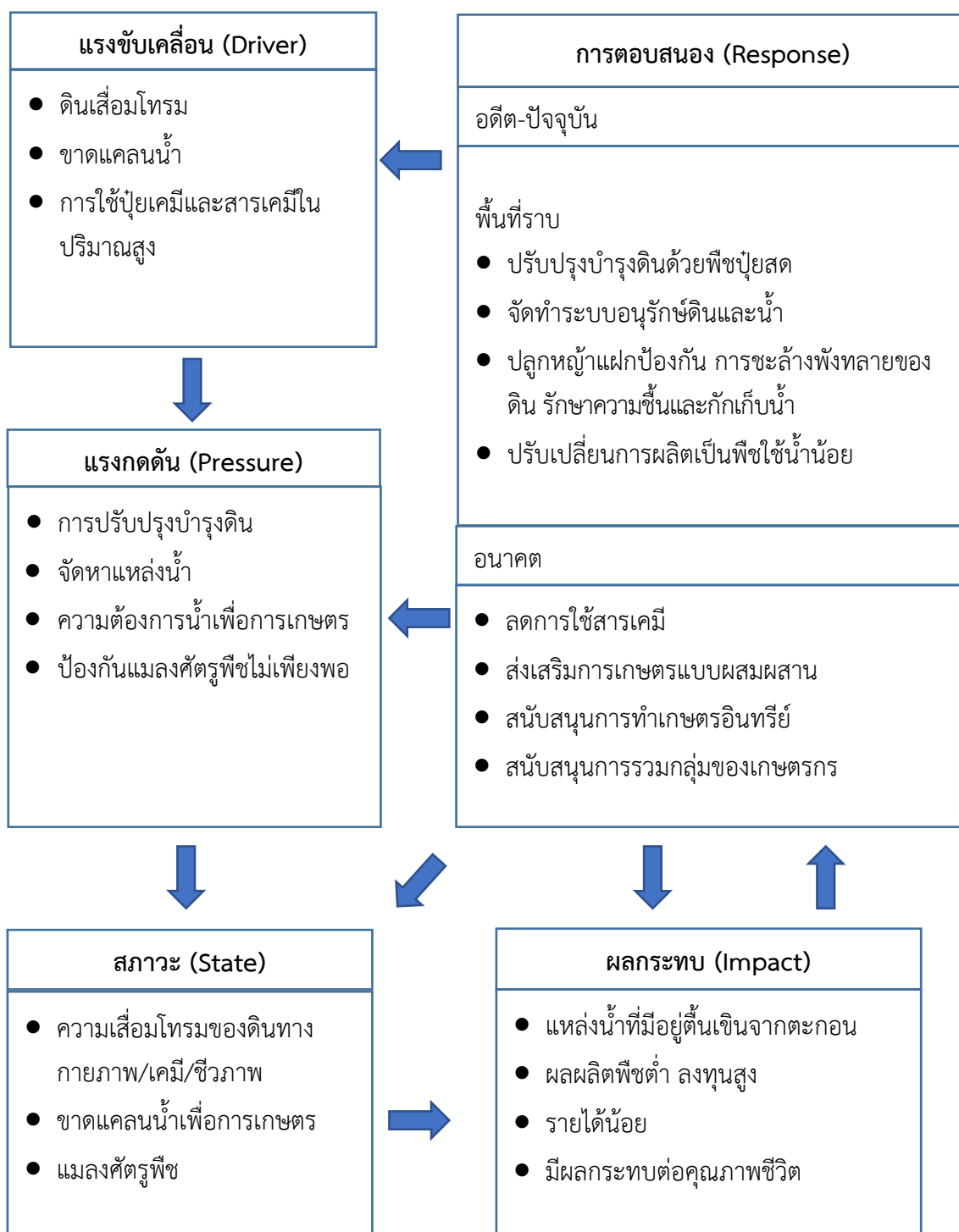
5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- ปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- ปลูกหญ้าแฝก ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชื้นและกักเก็บน้ำ
- ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชใช้น้ำน้อย

อนาคต

- ลดการใช้สารเคมี
- ส่งเสริมการเกษตรแบบผสมผสาน
- สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์
- สนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร

รูปที่ 4-4 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

4.3 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.3.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ปทุมธานี หอมมะลิ กข 43 เป็นต้น

2) ข้าวนาปี-ข้าวนาปรัง เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกข้าวนาปรังในช่วงฤดูแล้ง โดยสูบน้ำจากคลองส่งน้ำระหว่างเดือนมกราคมถึงพฤษภาคม แต่จะมีปัญหาการขาดแคลนน้ำ

3) ข้าวนาปี-พืชผัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ พืชผักสวนครัว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงพฤษภาคม

4.3.2 พื้นที่ดอน

1) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ ฝรั่ง มะม่วง มะละกอ มะพร้าว

2) ไม้ดอก ที่นิยมปลูก ได้แก่ กล้ายไม้ มะลิ

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 ทรัพยากรดิน

ผลการสำรวจดินบริเวณพื้นที่ดำเนินการ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยกองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดินพบว่า สามารถจำแนกดินได้ 2 ชุดดิน (Soil series) และ 5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด รวมทั้งสิ้น 11 หน่วยแผนที่ดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดินดังรายละเอียดในตารางที่ 5-1

5.2 ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มี 16 ชนิด ได้แก่ ข้าว มะม่วงแก้วเขียว ชิง ถั่วฝักยาว ถั่วแขก มะเขือเทศ หน่อไม้ฝรั่ง มะระ พริก พริกไทย กระชายเหลือง ช่า ตะไคร้ ฝือก ไม้ดอกไม้ประดับ

5.3 การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับ จังหวัด (คั่นสนีย์และคาร์ณ, 2562) ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ในการพิจารณาผลของการจำแนกชั้นความเหมาะสมของที่ดินในพื้นที่ดำเนินการ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จากกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบ 4 หน่วยแผนที่ดิน และ 3 หน่วยแผนที่เบ็ดเตล็ด โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังแสดงไว้ในตารางที่ 5-1

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของสารจาร์ไซต์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 4,750 ไร่ หรือร้อยละ 54.62 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 1,693 ไร่ หรือร้อยละ 19.48 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb และ Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 183 ไร่ หรือร้อยละ 2.11 ของพื้นที่ดำเนินการ

มะม่วง และหน่อไม้ฝรั่ง

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 6,443 ไร่ หรือร้อยละ 74.10 ของพื้นที่ดำเนินการ

ถั่วเขียว ถั่วฝักยาว และไม้ดอก ไม้ประดับ

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 1,693 ไร่ หรือร้อยละ 19.48 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 4,915 ไร่ หรือร้อยละ 56.52 ของพื้นที่ดำเนินการ

มะเขือเทศ และพริก

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัด

ด้านปฏิกริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 4,750 ไร่ หรือร้อยละ 54.62 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัด

ด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 1,693 ไร่ หรือร้อยละ 19.48 ของพื้นที่ดำเนินการ

จึง กระจายเหลือง และเช่า

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจาโรไซต์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 6,443 ไร่ หรือร้อยละ 74.10 ของพื้นที่ดำเนินการ

จึง

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดตัวด้วยเบส (b) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจาโรไซต์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ถั่วแขก

ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (S1)

ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 6,443 ไร่ หรือร้อยละ 74.10 ของพื้นที่ดำเนินการ

มะระ

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 6,443 ไร่ หรือร้อยละ 74.10 ของพื้นที่ดำเนินการ

พริกไทย

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจากรไฮด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจากรไฮด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 6,443 ไร่ หรือร้อยละ 74.10 ของพื้นที่ดำเนินการ

กระชายเหลือง

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดด้วยเบส (b) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจาโรไซด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ข่า

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช มีข้อจำกัดด้านเนื้อดิน (s) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดด้วยเบส (b) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจาโรไซด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ตะไคร้

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอึดด้วยเบส (b) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจาโรไซด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 1,693 ไร่ หรือร้อยละ 19.48 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของสารจาโรไซด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 165 ไร่ หรือร้อยละ 1.90 ของพื้นที่ดำเนินการ

คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปฏิกิริยาดิน (a) และสารพิษในดิน มีข้อจำกัดด้านระดับความลึกของชั้นสารจากริโซไซด์ (j) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 4,750 ไร่ หรือร้อยละ 54.62 ของพื้นที่ดำเนินการ

เผือก

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือร้อยละ 0.21 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสม (S2)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) ความจุในการดูดยึดธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านความอิ่มตัวด้วยเบส (b) และความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร มีข้อจำกัดด้านปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (p) และปฏิกิริยาดิน (a) ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Bn-cA/d5,E0 มีเนื้อที่ 1,693 ไร่ หรือร้อยละ 19.48 ของพื้นที่ดำเนินการ

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S3)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืชความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช มีข้อจำกัดด้านการระบายน้ำ (o) หน่วยแผนที่ดิน Se-cA/d5,E0 และ Se-cA/d5,E0,rb มีเนื้อที่ 4,915 ไร่ หรือร้อยละ 56.52 ของพื้นที่ดำเนินการ

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 5-1 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดินพื้นที่ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	มะม่วง	ถั่วเขียว	ชิง	ถั่วฝักยาว	ถั่วแขก	มะเขือเทศ	หน่อไม้ฝรั่ง	มะระ	พริก	พริกไทย	กระชายเหลือง	ช่า	ตะไคร้	เผือก	ไม้ดอกไม้ประดับ	เนื้อที่	
																	ไร่	ร้อยละ
Bn-cA/d5,E0	S2bpa	S3o	S2obpa	N	S2obpa	N	S2obpa	S3o	N	S2obpa	N	N	N	S3o	S2obpa	S2obpa	2,010	7.16
Bn-cA/d5,E0,rb	N	S2bpa	S2bpa	S2bpa	S2bpa	S2bp	S2bpa	S2bp	S2bpa	S2bpa	S2bpaj	S2sbpaj	S2sobpaj	S2obpaj	S2bpa	S2bpa	147	0.52
Se-cA/d5,E0	S2aj	S3o	S3a	N	S3a	N	S2oa	S3o	N	S2oa	N	N	N	S3oaj	S3o	S3a	20,566	73.29
Se-cA/d5,E0,rb	N	S2a	S3a	S3aj	S3a	S1	S2a	S2a	S2a	S2a	S3oj	S3aj	S3aj	S3aj	S3o	S3a	165	0.60
AQ	พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ																2,357	8.40
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง																2,037	7.26
W	พื้นที่แหล่งน้ำ																778	2.77
รวมเนื้อที่ทั้งหมด																	28,060	100

หมายเหตุ 1 : คำอธิบายชุดดิน ดูจากตารางหน่วยแผนที่ดินพื้นที่ดำเนินการ ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2 ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน

s = เนื้อดิน

b = ความอึดตัวด้วยเบส

o = การระบายน้ำ

a = ปฏิกริยาดิน

p = ปริมาณฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์

j = สารจาโรไซต์

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”¹ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2550: 6-7) ได้หมายเหตุว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

6.2 นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ตารางที่ 6-1 นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
1	รัฐธรรมนูญแห่งอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ²	มาตรา 72 (1) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน
2	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) ³	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
3	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562	<u>นโยบายหลัก</u> 5. การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย 5.3 พัฒนาภาคเกษตร 5.3.2 ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสมและไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ 5.3.4 ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร 5.3.5 ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ 10. การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน 10.2 ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน 10.3 ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> 4. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
4	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ⁴	ประเด็นย่อยที่ 2.1 จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ 2.2 ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

² ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 134 ตอน 40 ก หน้า 18 ลงวันที่ 6 เมษายน 2560

³ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 82 ก หน้า 8 วันที่ 13 ตุลาคม 2561

⁴ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 135 ตอน 24 ก หน้า 98. 102-103 ลงวันที่ 6 เมษายน 2561 (เล่มที่ 4)

ตารางที่ 6-1 (ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
5	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน
6	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
7	แผนพัฒนาภาคกลาง (พ.ศ. 2560-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยกระดับเป็นฐานการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และเกษตรปลอดภัยเชื่อมโยงสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง
8	การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาขีดความสามารถในการผลิต การจัดการสินค้าเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ สมดุลและยั่งยืน
9	ยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม (พ.ศ.2564)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาคุณภาพ การเสริมสร้างความปลอดภัย และยกระดับมาตรฐานในการผลิต การตลาด และการส่งออกสินค้าเกษตร และ อุตสาหกรรม
10	ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ จังหวัดนครปฐม (พ.ศ.2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 1 สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) ยุทธศาสตร์ที่ 3 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ยุทธศาสตร์ที่ 4 บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน
11	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม (พ.ศ.2561-2565)	ยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริม และสนับสนุนการผลิต/ผลผลิตทางการเกษตรปลอดภัยจากสารพิษสู่การเป็นเมืองแห่ง อาหาร ผลิตภัณฑ์ชุมชน และ อุตสาหกรรม SME
12	ยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม	ยุทธศาสตร์ที่ 2 โครงการภายใต้แนวทางการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ (แผนงานการเกษตร)

6.3 การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้นตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบล นิลเพชรใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2564 เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม พ.ศ.2564 ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา ราชสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

6.4 เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สามารถจำแนกเป็นเขตการใช้ที่ดิน ตามประเภทการใช้ที่ดินและศักยภาพของการใช้ที่ดินในปัจจุบันได้เป็น 5 เขตหลัก และจำแนกออกเป็น 21 เขตย่อย โดยมีรายละเอียดดังนี้ รายละเอียดดังตารางที่ 6-2 และรูปที่ 6-1

6.4.1 เขตเกษตรกรรม

เขตเกษตรกรรมมีเนื้อที่ 48,330 ไร่ หรือร้อยละ 84.82 ของพื้นที่ พื้นที่เขตเกษตรกรรมนี้เป็นบริเวณที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย และพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินอยู่ในบริเวณเขตชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 3 4 และ 5 ซึ่งไม่มีข้อกำหนดเรื่องการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เขตเกษตรกรรมนี้เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์เพื่อการเพาะปลูกทั้งนาข้าว พืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น แต่เมื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการเกษตรและทิศทางการพัฒนาพื้นที่นี้สามารถแบ่งพื้นที่เขตเกษตรกรรมเป็น 2 เขต คือ เขตเกษตรกรรมชั้นดี และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี

เขตเกษตรกรรมชั้นดี มีเนื้อที่ 46,250 ไร่ หรือร้อยละ 81.17 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชในระดับปานกลางถึงสูง มีทรัพยากรดินที่เหมาะสมและมีระบบชลประทานที่สามารถที่จะทำการเกษตรนอกฤดูฝน จึงสามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตได้ดี โดยแบ่งได้เป็น 9 เขตย่อย ดังนี้

1.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (สัญลักษณ์ที่ 21101)

เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 30,732 ไร่ หรือร้อยละ 53.95 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ทำนามีความเหมาะสมสูงอยู่ในเขตพื้นที่ชลประทาน ทรัพยากรดินในเขตทำนาดังกล่าวมีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีจาโรโซลที่อยู่ที่ชั้นดินล่าง แต่เนื่องจากมีระบบชลประทานจึงสามารถควบคุมระดับน้ำใต้ดินช่วยแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด ความอุดมสมบูรณ์ดินปานกลาง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

พื้นที่ในเขตเกษตรกรรมชั้นดีเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตข้าวสูง ควรส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวที่มีมูลค่าทางการตลาดที่สูงและเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และต้นทุนการผลิต และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา และซื้อปัจจัยการผลิตในราคาต่ำกว่าท้องตลาด

1.2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ที่ 213)

เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 440 ไร่ หรือร้อยละ 0.77 ของพื้นที่ ซึ่งอยู่ในเขตชลประทาน เกษตรกรบางรายมีการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากนาข้าวมาปลูกไม้ผลจึงเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลที่มีความ

เหมาะสมปานกลางถึงสูง อาทิ มะม่วง มะพร้าว กล้าย ฝรั่ง แก้วมังกร ไม้ผลผสม ทรัพยากรดินในเขตปลูกไม้ผลดังกล่าวมีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวละเอียด ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

(1) ควรปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

(2) ผลผลิตส่วนใหญ่เสียหายง่ายไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เขตการผลิตนี้จึงควรอยู่ใกล้กับชุมชนหรือมีโรงงานแปรรูป จำเป็นต้องรีบจำหน่าย ดังนั้นในการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้เกษตรกรควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศผลผลิตทางการเกษตรพวกไม้ผล

1.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ที่ 214)

เขตปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 375 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของพื้นที่ ซึ่งอยู่ในเขตชลประทานโดยพื้นที่ส่วนใหญ่ปลูกยูคาลิปตัส ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ที่มีการยกทรงหรือทำคันดินเพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกไม้ยืนต้นเพื่อแก้ไขข้อจำกัดด้านการระบายน้ำของดิน ทรัพยากรดินเป็นพวกดินเหนียวละเอียด ความอุดมสมบูรณ์ดินตามธรรมชาติปานกลาง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ในการปลูกไม้ยืนต้นเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องความต้องการของตลาด ควรปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ ตามโครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเลือกไม้ยืนต้นให้เหมาะสมในพื้นที่ และควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ

1.4) เขตปลูกพืชสวน

เขตปลูกพืชสวน มีเนื้อที่ 1,828 ไร่ หรือร้อยละ 3.20 ของพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่ปลูกพืชผักและไม้ดอกไม้ประดับ ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ที่มีการยกทรงหรือทำคันดินเพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชผัก โดยแบ่งเป็น 3 เขตย่อย ได้แก่ (1) เขตปลูกพืชสวน (สัญลักษณ์ที่ 215)

เขตปลูกพืชสวน มีเนื้อที่ 309 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดินซึ่งส่วนใหญ่เป็นไม้ดอกไม้ประดับและพืชผักชนิดต่าง ๆ ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ที่มีการยกทรง หรือทำคันดิน เพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชสวนต่าง ๆ อาทิ หน่อไม้ฝรั่ง กระชาย กระเจี๊ยบ กระเพรา โหระพา พืชสมุนไพรชนิดต่าง ๆ เป็นต้น เนื้อดินเป็นร่วนเหนียวปนทรายแข็งถึงดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในเขตชลประทาน

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ผลผลิตทางการเกษตร ส่วนใหญ่เสียหายง่ายไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน จำเป็นต้องรีบจำหน่าย ดังนั้นในการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค เขตการผลิตนี้ควรอยู่ใกล้กับชุมชนหรือมีโรงงานแปรรูปนอกจากนี้เกษตรกรควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ

(2) เขตปลูกพืชผัก (สัญลักษณ์ที่ 21501)

เขตปลูกพืชผัก มีเนื้อที่ 1,141 ไร่ หรือร้อยละ 2.00 ของพื้นที่ ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ที่ได้มีการยกหรือทำคันดิน เพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชผัก อาทิ คენห่า กวางตุ้ง เนื้อดินเป็นร่วนเหนียวปนทรายแข็งถึงดินเหนียว ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในเขตชลประทาน

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ผลผลิตทางการเกษตรพวกพืชผัก ส่วนใหญ่เสียหายง่ายไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน จำเป็นต้องรีบจำหน่าย ดังนั้นในการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค เขตการผลิตนี้ควรอยู่ใกล้กับชุมชนหรือมีโรงงานแปรรูปนอกจากนี้เกษตรกรควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ

(3) เขตปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ (สัญลักษณ์ที่ 21502)

เขตปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ มีเนื้อที่ 378 ไร่ หรือร้อยละ 0.66 ของพื้นที่ ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ที่ได้มีการยกหรือทำคันดิน เพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ ลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีจาโรไซต์อยู่ชั้นดินล่าง แต่เนื่องจากมีระบบชลประทานจึงสามารถควบคุมระดับน้ำใต้ดิน ช่วยแก้ไขปัญหาดินเปรี้ยวจัด ความอุดมสมบูรณ์ดินปานกลาง

1.5) เขตปลูกพืชน้ำ (สัญลักษณ์ที่ 216)

เขตปลูกพืชน้ำ มีเนื้อที่ 1,929 ไร่ หรือร้อยละ 3.39 ของพื้นที่ ทรัพยากรดินเป็นดินพื้นที่ลุ่ม ลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว พืชน้ำที่ปลูก ได้แก่ ผักบุ้ง รongลงมาได้แก่ บัว และผักกะเฉด ความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติอยู่ในระดับปานกลางและอยู่ในเขตชลประทาน

1.6) เขตปศุสัตว์ (สัญลักษณ์ที่ 218)

เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 372 ไร่ หรือร้อยละ 0.65 ของพื้นที่ ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

เขตการผลิตนี้ควรอยู่ห่างจากชุมชน มีระบบการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน และควรมีระบบป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดที่จะติดต่อจากสัตว์สู่คน

1.7) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สัญลักษณ์ที่ 219)

เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 10,574 ไร่ หรือร้อยละ 18.55 ของพื้นที่ ประกอบด้วยสถานที่เพาะเลี้ยงกุ้ง รongลงมาเป็นสถานที่เพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ควรปฏิบัติตามสัญลักษณ์การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีที่กรมประมงให้คำแนะนำ ไม่ปล่อยน้ำเสียลงสู่สิ่งแวดล้อม

2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง

เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง มีเนื้อที่ 2,080 ไร่ หรือร้อยละ 3.65 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน เป็นพื้นที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชในระดับปานกลางถึงสูง สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตได้เมื่อมีแหล่งน้ำที่พอเพียงในช่วงฤดูการเพาะปลูกหรือฤดูการให้ผลผลิต โดยแบ่งได้เป็น 7 เขตย่อย ดังนี้

2.1) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม (สัญลักษณ์ที่ 22101)

เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ 1,039 ไร่ หรือร้อยละ 1.82 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวโดยอาศัยน้ำฝนหรือแหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก ทรัพยากรดินเป็นดินที่ลุ่ม มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวร่วนเหนียวปนทรายแข็ง มีความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลางเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลางถึงสูงสำหรับปลูกข้าว (S2,S1)

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ควรส่งเสริมให้มีการผลิตข้าวที่มีมูลค่าทางการตลาดที่สูงและเป็นที่ต้องการของตลาด และส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เช่น ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยพืชสด เพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์สำหรับพืช ร่วมกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในอัตราส่วนที่เหมาะสม เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้และต้นทุนการผลิต และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองราคา และซื้อปัจจัยการผลิตในราคาต่ำกว่าท้องตลาด และควรรหาแหล่งน้ำในไร่นา แหล่งน้ำขนาดใหญ่เพื่อใช้ทางการเกษตรในช่วงแล้งหรือฝนทิ้งช่วง

2.2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ที่ 223)

เขตปลูกไม้ผล มีเนื้อที่ 16 ไร่ หรือร้อยละ 0.03 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลโดยอาศัยน้ำฝนหรือแหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก ส่วนใหญ่ปลูกไม้ผลผสม ที่ดินมีความเหมาะสมปานกลางถึงสูง ทรัพยากรดินในเขตปลูกไม้ผลดังกล่าวมีลักษณะดินเป็นพวกดินเหนียวละเอียด ความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

1) ควรปรับปรุงคุณภาพของดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และลักษณะทางกายภาพของดินที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืช โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยพืชสด ปุ๋ยคอก ซึ่งจะเป็นการปรับปรุงโครงสร้างของดินให้ดีขึ้นทำให้ดินร่วนซุย เพิ่มการอุ้มน้ำของดินให้ดีขึ้น

(2) ผลผลิตส่วนใหญ่เสียหายง่ายไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน เขตการผลิตนี้จึงควรอยู่ใกล้กับชุมชนหรือมีโรงงานแปรรูป จำเป็นต้องรีบจำหน่าย ดังนั้นในการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค นอกจากนี้เกษตรกรควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิดเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศผลผลิตทางการเกษตรพวกไม้ผล

(3) ควรจัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งหรือฝนทิ้งช่วง

2.3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ที่ 224)

เขตปลูกไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 49 ไร่ หรือร้อยละ 0.09 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นโดยอาศัยน้ำฝนหรือแหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก ส่วนใหญ่ปลูกยูคาลิปตัส มีลักษณะเนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหรือดินเหนียวที่มีการยกร่องถาวรในพื้นที่ลุ่ม เพื่อปรับเปลี่ยนมาปลูกไม้ยืนต้น

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ในการปลูกไม้ยืนต้นเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องความต้องการของตลาด ควรปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ ตามโครงการส่งเสริมการปลูกต้นไม้เพื่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ โดยเลือกไม้ยืนต้นให้เหมาะสมในพื้นที่ และควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ และจัดหาแหล่งน้ำสำรองในการเพาะปลูก

2.4) เขตปลูกพืชผัก (สัญลักษณ์ที่ 22501)

เขตปลูกพืชผัก มีเนื้อที่ 235 ไร่ หรือร้อยละ 0.41 ของพื้นที่ เป็นพื้นที่ปลูกพืชผักโดยอาศัยน้ำฝนหรือแหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ผลผลิตทางการเกษตรพวกพืชผัก ส่วนใหญ่เสียหายง่ายไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน จำเป็นต้องรีบจำหน่าย ดังนั้นในการผลิตเกษตรกรจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องตลาดและความต้องการของผู้บริโภค เขตการผลิตนี้ควรอยู่ใกล้กับชุมชนหรือมีโรงงานแปรรูปนอกจากนี้เกษตรกรควรผลิตพืชแบบผสมผสาน โดยปลูกพืชหลายชนิด เพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องของราคาและความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศและควรจัดหาแหล่งน้ำสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

2.5) เขตปลูกพืชน้ำ (สัญลักษณ์ที่ 226)

เขตปลูกพืชน้ำ มีเนื้อที่ 148 ไร่ หรือร้อยละ 0.26 ของพื้นที่ ส่วนใหญ่ปลูกผักบุ้ง บัว และกระเฉด เป็นพื้นที่ปลูกพืชน้ำโดยอาศัยน้ำฝนหรือแหล่งน้ำสำรองเป็นหลัก

2.6) เขตปศุสัตว์(สัญลักษณ์ที่ 228)

เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือร้อยละ 0.01 ของพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นโรงเรือนเลี้ยงไก่

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

เขตการผลิตนี้ควรอยู่ห่างจากชุมชน มีระบบการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน และควรมีระบบป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดที่จะติดต่อจากสัตว์สู่คน

2.7) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (สัญลักษณ์ที่ 229)

เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ 587 ไร่ หรือร้อยละ 1.03 ของพื้นที่ เขตนี้เป็นพื้นที่เพาะเลี้ยงปลาและกุ้ง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ควรมีระบบการจัดการฟาร์มที่เหมาะสม ถูกสุขลักษณะ มีระบบบำบัดน้ำเสียที่ได้มาตรฐาน มีมาตรการควบคุมตรวจสอบระบบการเลี้ยงอย่างสม่ำเสมอ

6.4.2 เขตชุมชนชนบท (สัญลักษณ์ที่ 32)

เขตชุมชนชนบทมีเนื้อที่ 3,679 ไร่ หรือร้อยละ 6.46 ของพื้นที่ เขตนี้เป็นบริเวณที่ตั้งของชุมชนชนบท ที่มีการตั้งบ้านเรือนกระจุกกระจายมีสภาพการใช้ที่ดินรอบชุมชนเป็นสวนไม้ผลพืชสวน ผสมปะปนกับที่อยู่อาศัย

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

หน่วยงานในท้องถิ่นควรเร่งศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน ตลอดจนจัดลำดับความสำคัญของปัญหาเพื่อนำมากำหนดแนวทางในการพัฒนาได้อย่างถูกต้องตามความต้องการของชุมชนในประเด็นปัญหาบางเรื่องที่เกิดขึ้นขีดความสามารถของท้องถิ่น ทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรทำเรื่องถึงส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยตรงเพื่อขอรับการสนับสนุนในการศึกษาปัญหา แนวทาง การแก้ไข จัดทำโครงการและงบประมาณเพื่อการดำเนินการต่อไป และควรสนับสนุนตลาดอินทรีย์ หมู่บ้านเข้มแข็ง และผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ที่สำคัญ

6.4.3 เขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบัน(41)

เขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบันมีเนื้อที่ 2,244 ไร่ หรือร้อยละ 3.94 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

ด้านอุตสาหกรรมในพื้นที่ชุมชน ต้องพิจารณาจากปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดขนาด ได้แก่ แรงงาน แหล่งวัตถุดิบ ตลาด การขนส่ง ความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับสิ่งที่ต้องการจากชุมชน และควรมีมาตรการที่เข้มงวดเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในชุมชน

6.4.4 เขตแหล่งน้ำ

1) เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย

1.1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ที่ 521)

เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มีเนื้อที่ 824 ไร่ หรือร้อยละ 1.45 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน ได้แก่ ลำห้วย ลำคลอง หนองและบึง

ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่

ควรบำรุงรักษาและขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อรักษาประสิทธิภาพในการเก็บกักน้ำ

1.2) เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ที่ 522)

เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น มีเนื้อที่ 1,590 ไร่ หรือร้อยละ 2.79 ของพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

ข้อเสนอแนะในการใช้พื้นที่

(1) ควรเร่งดำเนินการศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งน้ำผิวดินเพิ่มเติม แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปประกอบการพิจารณาดังกล่าว

(2) ควรมีการบำรุงรักษาและขุดลอกแหล่งน้ำตามธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการเก็บกักน้ำ

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลควรเร่งจัดทำโครงการเพื่อจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นาของเกษตรกรและประสานงานกับกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก โดยจัดทำกรอบแผนการดำเนินการตามลำดับความสำคัญ

6.4.5 เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด (สัญลักษณ์ที่ 71)

เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 310 ไร่ หรือร้อยละ 0.54 ของพื้นที่ ได้แก่ บ่อขุดเก่า ที่ทิ้งขยะ และพื้นที่ถม

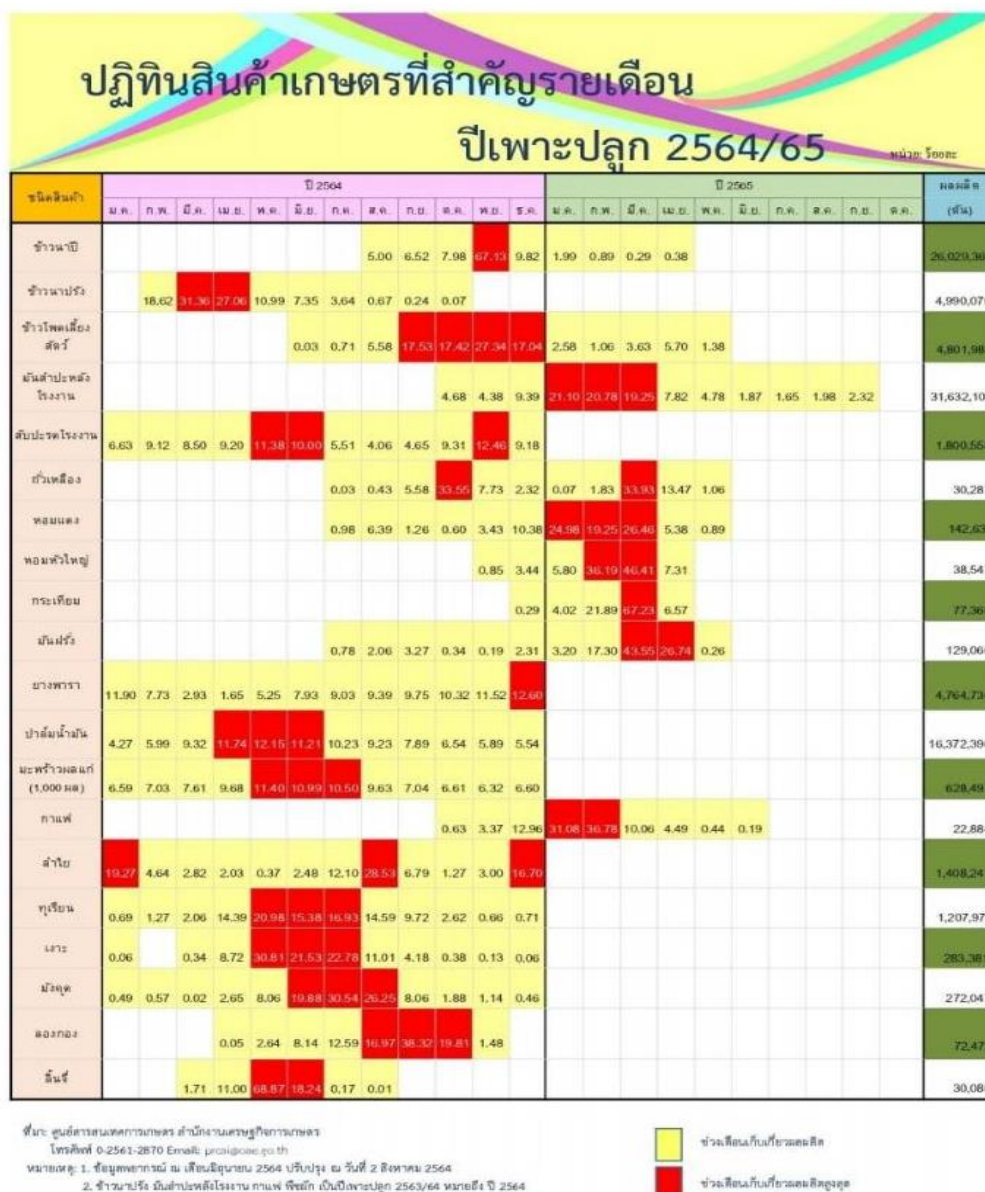

ตารางที่ 6-2 เขตการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

สัญลักษณ์ที่	เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
	1. เขตเกษตรกรรม	7,864	90.46
	1.1 เขตเกษตรกรรมชั้นดี	7,864	90.46
	1) เขตทำนา	6,335	72.86
21101	- เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม	6,335	72.86
213	2) เขตปลูกไม้ผล	7	0.08
	3) เขตปลูกพืชสวน	176	2.03
21501	- เขตปลูกพืชผัก	124	1.43
21502	- เขตปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ	52	0.60
216	4) เขตปลูกพืชไร่	108	1.24
219	5) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	1,238	4.25
	2. เขตชุมชน	570	6.56
32	2.2 เขตชุมชนชนบท	570	6.56
	3. เขตอุตสาหกรรม	25	0.29
41	3.1 เขตอุตสาหกรรมที่ดำเนินการในปัจจุบัน	25	0.29
	4. เขตแหล่งน้ำ	234	2.69
	4.1 เขตแหล่งน้ำนอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย	234	2.69
521	- เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	103	1.18
522	- เขตแหล่งน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น	131	1.51
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	8,693	100.00

6.5 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

รูปที่ 6-2 ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

6.6 การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชนตำบลนิลเพชรให้แก้ไขปัญหารวม 4 ประการ คือ (1) การปรับปรุงบำรุงดินเสื่อมโทรมและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ (2) จัดหาแหล่งน้ำในการทำ การเกษตร (3) การใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีในปริมาณสูงและไม่ถูกต้อง (4) ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ ซึ่ง ปัญหาดังกล่าวนี้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาแต่ละเรื่องแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้ง ตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาลง 4 ประการได้

บทที่ 7

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่างๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนิลเพชรไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนิลเพชร เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.2 ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม จำนวน 6 โครงการ ดังนี้

- 1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 2) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 3) ฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- 4) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5) การรณรงค์เฝ้าติดตาม
- 6) การเก็บตัวอย่างดิน

7.3 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

1.1) การปรับปรุงบำรุงดิน

- 1.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- 1.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
- 1.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
- 1.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- 1.1.5) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 1.1.6) การรณรงค์เฝ้าติดตาม
- 1.1.7) การเก็บตัวอย่างดิน

- 1.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 1.2.1) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 1.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 1.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 1.3.2) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน
- 2) เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกพืชสวน และเขตปลูกพืชน้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
 - 2.1) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - 2.1.1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - 2.1.2) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - 2.1.3) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - 2.1.4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - 2.2) การบริหารจัดการน้ำ
 - 2.2.1) การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.2.2) การก่อสร้างระบบส่งน้ำ
 - 2.3) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - 2.3.1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - 2.3.2) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่ลุ่ม-ดอน
- 3) เขตปศุสัตว์ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้**
 - 3.1) การบริหารจัดการน้ำ
 - 3.1.1) ส่งเสริมการใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.6 เพื่อบำบัดน้ำเสีย

7.4 กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

7.4.1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม

1) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

1.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม)

1.2) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

1.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)

1.4) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

2) เขตปลูกไม้ผล เขตปลูกพืชสวน และเขตปลูกพืชน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

2.1) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม)

2.2) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

2.3) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

3) เขตปศุสัตว์ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม)

7.4.2 พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานนครปฐม)

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2565

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม		
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 20,566 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 147 ไร่	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	45,000
1.3 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 1,339 ไร่	1.2 การจัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	89,250
1.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 450 ไร่	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	3,000
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	13,500
	1.5 การรณรงค์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาท	20,000
	2. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	2.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	37,500
	2.2 การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำลุ่ม-ดอน	495,000
1.5 เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ 2,485 ไร่	ส่งเสริมการใช้สารเร่งซูเปอร์ พด.6 เพื่อบำบัดน้ำเสีย	10,000

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1 เขตพื้นที่เกษตรกรรม	
1.1 เขตทำนา เนื้อที่ 20,566 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม)
1.2 เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 147 ไร่	2. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.3 เขตปลูกพืชสวน เนื้อที่ 1,339 ไร่	3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
1.4 เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ 450 ไร่	4. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
1.5 เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ 2,485 ไร่	1. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสม และต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดนครปฐม/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนครปฐม)
	2. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)
	3. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม แผน 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2565	2566	2567	2568	2569		2565	2566	2567	2568	2569		
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.1 การส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์	ราย	100	100	100	100	100	500	35,000	35,000	35,000	35,000	35,000	175,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่	1.2 การผลิต-จัดหาเมล็ด พันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	3	3	3	3	3	15	89,250	89,250	89,250	89,250	89,250	446,250	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.3 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	600	600	600	600	600	3,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	45,000	พต.
เขตพื้นที่ เกษตรกรรม	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกร ใช้สารอินทรีย์ลดการใช้ สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	1	1	1	1	1	5	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	25,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.6 การจัดหาปุ๋ยมาร์ล	ตัน	600	600	600	600	600	3,000	660,000	660,000	660,000	660,000	660,000	3,300,000	พต.
เขตนาข้าว,เขต ปลูกพืชไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	1.7 การส่งเสริมการปรับปรุง บำรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	200	200	200	200	200	1,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	15,000	พต.
เขตนาข้าว	1.8 การรณรงค์เฝ้าติดตาม	ไร่	40	40	40	40	40	200	40,000	40,000	40,000	40,000	40,000	200,000	พต.

เอกสารอ้างอิง

บทที่ 1

- คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. 2551: 128 ปทานุกรมปฐพีวิทยา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- FAO. 1974. *A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report*. (AGL/INS), Rome.
- _____. 1993. *Guidelines for Land Use Planning*. Rome.
- ADB. 2012. *The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries*. Mandaluyong City, Philippines.
- NRC. 1975. *Land Use Planning*. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.
- Vink, A.P.A. 1975. *Land Use in Advancing Agriculture*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ 2

- กรมการปกครอง. 2561. ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2561). กระทรวงมหาดไทย. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมการพัฒนาชุมชน. 2561. รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลนิลเพชร ปี 2561. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. หมอดินอาสาตำบลนิลเพชร ปี 2564. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2561. จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี 2561. ไฟล์ข้อมูล.
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2560. ภูมิอากาศจังหวัดนครปฐม. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศนครปฐม.pdf>, 26 สิงหาคม 2562.
- _____. 2562. สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (ปี 2532-2561). กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.
- กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2561. ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดนครปฐม. ไฟล์ข้อมูล.
- คณะกรรมการพัฒนาตำบลนิลเพชร. 2559. แผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี (พ.ศ. 2561-2564). ตำบลนิลเพชร อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. ไฟล์ข้อมูล.
- สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม. 2559. บัญชีรายชื่อสายทางที่ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 3

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2562. ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. 2562. ข้อมูลทรัพยากรดิน. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ 5

ศันสนีย์ อริยวาสน์ และคำรณ ไทรพิภ. 2562. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.

บทที่ 6

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคกลาง 2 กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง. 2561. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง พ.ศ.2561-2565. ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2550. การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม. 2562. ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.

_____ . 2562. ยุทธศาสตร์จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2562. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ . 2559. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-2564). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2560. ร่าง นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ (พ.ศ. 2560-2579). ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2562. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลาง. ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2562. คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ 25 กรกฎาคม 2562. ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม. 2561. ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครปฐม (พ.ศ. 2561-2564). ไฟล์ข้อมูล.

ที่ปรึกษา

นางนงนุช ศรีพุ่ม ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

นายวิโรจน์ ชูช่วย ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนครปฐม

นางสาวนันทฐา ทักษิรัตน์ศรีณย์ ผู้อำนวยการกลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน

คณะผู้จัดทำ

นายธราธิป บุญบุตร นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ

นายจิระ มาตรฐานทอง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ

นางสาวสันธนา เสียงใหญ่ เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์

นางมานิดา แก้วรัตน์ชัย เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

สถาบันพัฒนาที่ดินนครปฐม

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 1

กรมพัฒนาที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

